

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 23 april 2019 met nummer RvVb-A-1819-0907
in de zaak met rolnummer 1617-RvVb-0324-A

Verzoekende partijen

1. De heer **Jozef VAN DIJCK**
2. De heer **Filip FRANCKEN**
3. De heer **Gunter KENIS**

vertegenwoordigd door advocaten Stijn VERBIST en Joris CLAES
met woonplaatskeuze op het kantoor te 2000 Antwerpen, Graaf van
Hoornestraat 51

Verwerende partij

DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van
het agentschap RWO, afdeling Antwerpen

vertegenwoordigd door advocaat Johan CLAES
met woonplaatskeuze op het kantoor te 2550 Kontich,
Mechelsesteenweg 160

Tussenkommende partij

NV ASPIRAVI

vertegenwoordigd door advocaat Gregory VERHELST
met woonplaatskeuze op het kantoor te 2600 Antwerpen,
Uitbreidingstraat 2

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 9 januari 2017 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 18 november 2016.

De verwerende partij heeft aan de tussenkommende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het bouwen van één windturbine, een middenspanningscabine en het bijhorende kabeltracé op de percelen gelegen te 2960 Brecht, Moervenweg zn/ Zoegweg zn met als kadastrale omschrijving Brecht, afdeling 3, sectie N, nummers 122A en 149C.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 10 april 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad verleent de tussenkomende partij met een beschikking van 9 mei 2017 toelating om tussen te komen in de debatten.

2.

De Raad verwerpt met een arrest van 19 december 2017 met nummer RvVb/S/1718/0359 de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

De verzoekende partijen dienen op 6 februari 2017 tijdig een verzoek tot voortzetting in.

3.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in. De tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 8 mei 2018.

Advocaat Pieter THOMAES *loco* advocaten Stijn VERBIST en Joris CLAES voert het woord voor de verzoekende partijen. Advocaat Leen VANBRABANT *loco* advocaat Johan CLAES voert het woord voor de verwerende partij. Advocaat Bert VAN WEERDT *loco* advocaat Gregory VERHELST voert het woord voor de tussenkomende partij.

4.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

Voor het volledige feitenrelaas verwijst de Raad naar het arrest van 19 december 2017 met nummer RvVb/S/1718/0359 waarbij de vordering tot schorsing werd afgewezen.

Van belang voor de beslechting van onderhavig dossier zijn volgende feitelijke gegevens.

1.

De tussenkomende partij dient op 20 april 2016 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor het bouwen van een windturbine, een middenspanningscabine en het bijhorende kabeltracé op de percelen gelegen te 2960 Brecht, Moervenweg zn/ Zoegweg zn met als kadastrale omschrijving Brecht, afdeling 3, sectie N, nummers 122A en 149C.

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Turnhout', vastgesteld met koninklijk besluit van 30 september 1977 in agrarisch gebied.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 1 juli 2016 tot en met 1 augustus 2016, dienen de verzoekende partijen een bezwaarschrift in.

Het agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 4 juli 2016 gunstig.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Brecht adviseert op 12 september 2016 ongunstig.

De verwerende partij verleent op 18 november 2016 de stedenbouwkundige vergunning. De verwerende partij beslist:

"...

De bezwaarschriften bevatten volgende elementen:

(...)

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar neemt hieromtrent volgend standpunt in:

1. Slagschaduw en lawaaihinder.

"De bijkomende windmolen zal een nog grotere omvang hebben dan de reeds aanwezige windturbines in Overbroek en voor bijkomende hinder zorgen".

Uit het ingediende dossier blijkt dat het project, mits het opvolgen van een aantal opgelegde voorwaarden, voldoet aan de geldende normen opgelegd door Vlarem II, met betrekking tot slagschaduw en lawaaihinder.

2. "Volgens art. 4.4.9 van de VCRO kunnen handelingen die niet in overeenstemming zijn met de bestemmingsvoorschriften toch vergund worden als deze overeenkomstig de op 11 april 2008 vastgestelde RUP-typevoorschriften voor een vergelijkbaar RUP-gebied vergunbaar zouden zijn (clichering). Niet enkel dient een toetsing van de geplande windturbine te gebeuren aan de bestemmingsvoorschriften, maar eveneens aan de inrichting van de nabije omgeving. Uit de lokalisatienota valt niet in te zien hoe de nieuwe windturbine geen significant negatieve invloed zou uitoefenen op de nabije woonkern alsook op de beschermde en waardevolle gebieden.

Op 600m en 700m van de projectzone is er landschappelijk waardevol agrarisch gebied aanwezig. Hier wordt er in het dossier geen melding van gemaakt. Volgens de Omzendbrief betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, gewijzigd via omzendbrief dd. 25/1/2002 en 25/10/2002 zijn landschappelijke waardevolle gebieden, gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen. In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen."

(...)

Naast deze juridische draagwijdte wordt de concreet landschappelijke impact van de aanvraag uitvoerig besproken in de landschapsstudie die in bijlage 7 aan de lokalisatienota is toegevoegd. Er wordt in de lokalisatienota expliciet naar verwezen.

De invloed van de aanvraag op de beschermde en waardevolle gebieden (Groot Schietveld, vogelrichtlijngebied BE2101437 en habitatrichtlijngebied BE2100016), wordt beoordeeld door het Agentschap Natuur en Bos. Het advies dd. 04/07/2016 is gunstig.

3. *“Strijdigheid met het stand-still beginsel dat onderschrijft dat alle mogelijke maatregelen moeten genomen worden om de natuur en milieu niet verder aan te tasten. De nieuwe windturbine wordt ingeplant in de omgeving van de Brechtse Heide, verschillende Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en vlakbij enkele wildtunnels onder de E19 en de HST-spoorweg. De aanwezigheid van de nieuwe windturbine is strijdig met het stand-stillprincipe”.*

(...)

4. *“Strijdigheid met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De nieuwe windturbine wordt geplaatst in een zone waar volgens het GRS geen nieuwe windturbines toegelaten kunnen worden”.*

Het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan is niet bindend. Het vertaalt weliswaar de ruimtelijke visie van de gemeente Brecht.

In de nabije omgeving van de inplantingsplaats overheerst de invloed van de bundel van lijninfrastructuur rond de E 19. De invloed van de bijkomende turbine is hieraan ruimtelijk ondergeschikt.

Op grotere afstand wordt de windturbine gezien als voortzetting van de reeds gebouwde turbines te noorden van de projectzone.

De beslissing over de voorliggende aanvraag behelst een afweging tussen het belang dat de gemeente hecht aan het behoud van een ruimteverbinding die zij als open en karakteristiek voor haar grondgebied acht en het werken aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling door maximaal in te zetten op duurzaam energiegebruik.

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar beslist om uitvoering te geven aan een aanvraag die kadert in duurzame ruimtelijke ontwikkeling door maximaal in te zetten op duurzaam energiegebruik. (In het kader van de bindende doelstellingen van Protocol 'Kyoto' dat op 16 februari 2005 in werking 'is getreden voor het verminderen van de broeikasgasemissies.)

5. *“De nieuwe windturbine sluit niet aan bij de reeds bestaande windturbines, in tegenstelling tot de lokalisatienota waar men spreekt over 'een mooi ruimtelijk geheel met de bestaande 3 windturbines. Bijgevolg is deze aanvraag ook in strijd met de omzendbrief R012014/02 die stelt dat de windturbines best in clusters kunnen geplaatst worden en dat het niet aangewezen is om verschillende individuele windturbines verspreid in te planten”.*

De aangevraagde turbine wordt in het verlengde van 3 reeds vergunde en in exploitatie zijnde windturbines gepland.

Het geheel van deze windturbines is gebundeld met bestaande lijninfrastructuur, meer bepaald met de E19 en de HST-lijn. De afstand tot de HST-lijn bedraagt circa 300 meter en de afstand tot de E19 bedraagt circa 350 meter. De tussenafstand tussen de reeds in exploitatie zijnde turbines bedraagt circa 500 meter. De tussenafstand tussen de meest zuidelijk in exploitatie zijnde turbine en de aangevraagde turbine bedraagt echter wel 1.500 meter. Er kan toch nog gesteld worden dat de 4 windturbines gebundeld zijn. Ze zijn opgenomen in de ruimtelijke corridor van lijninfrastructuur met windturbines die het

landschap kenmerkt. Er kan bijgevolg gesteld worden dat de inplanting van windturbines in deze omgeving voldoet aan het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling.

6. “De aanvragers argumenteren dat het GRS niet bindend is voor hen, maar dit wil niet zeggen dat aan het plan geen waarde kan worden toegekend. De gemeente heeft de betreffende locatie niet weerhouden voor de inplanting van windturbines omwille van de ruimtelijke en milieugebonden impact op bepaalde locaties. Het feit dat de aanvrager stelt dat het projectgebied gelegen is in een agrarische ruimte met 'relatief geringe landschapswaarde' betekent niet dat het GRS zomaar terzijde kan geschoven worden.”

De beslissing over de voorliggende aanvraag behelst een afweging tussen het belang dat de gemeente hecht aan het behoud van een ruimteverbinding die zij als open en karakteristiek voor haar grondgebied acht en het werken aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling door maximaal in te zetten op duurzaam energiegebruik.

Initieel kon de overheid zich beperken tot inzetten op een aantal geprefereerde, voor de hand liggende locaties. Meer en meer worden deze locaties ingenomen en moet er uitgeweken worden naar de zones aansluitend bij de reeds ontwikkelde zones. Dit om de nog onaangetaste gebieden maximaal te vrijwaren.

Fysiek betekent de gevraagde inplanting geen bijkomende inname van open ruimte gebied. De inplantingszone maakt immers deel uit van de corridor gevormd door de infrastructuurbundel HST — E19 met de aanliggende reeks windturbines.

De aanvraag maakt deel uit van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een duurzaam energiegebruik. De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar beslist daarmee om uitvoering te geven aan een aanvraag die kadert in de bindende doelstellingen van Protocol 'Kyoto' dat op 16 februari 2005 in werking is getreden voor het verminderen van de broeikasgasemissies.

7 “Het projectgebied is gelegen in landbouwgebied. Omzendbrief R0/2014/02 stelt dat de inname van landbouwgrond door een windturbine eerder beperkt is en dat een windturbine in agrarisch gebied mogelijk moet zijn. Deze redenering gaat niet op omwille van 2 redenen: ten eerste geeft de omzendbrief aan dat de oprichting van windturbines in landbouwgebied met de nodige omzichtigheid moet gebeuren om omdat landbouwgebied meestal bestaat uit open buitengebieden. Ten tweede moet worden opgemerkt dat het projectgebied zeer dicht bij bewoning is.”

Voor wat betreft de inplanting in open buitengebieden wordt verwezen naar de voorgaande punten. Bewoning: De dichtstbij zijnde woning bevindt zich op 318 meter afstand van de aangevraagde windturbine. De afstand tot de eerste woningen binnen de woonzone 'Overbroek' bedraagt meer dan 700 meter. De afstand tot de woonzone 'Hoge Heide' (woonpark volgens het gewestplan) bedraagt 540 meter. Zowel de individuele turbine als de turbine gecumuleerd met de 3 reeds in exploitatie zijnde turbines dienen qua geluidshinder, visuele hinder (slagschaduw) en veiligheid te voldoen aan de milieuwetgeving zoals geformuleerd in Vlarem II. Eventueel worden voorwaarden opgelegd zodat aan de normen voldaan wordt. Dit wordt verder in de tekst besproken.

(...)

Toetsing van de aanvraag aan de relevante screeningscriteria — MER-screening

Het ontwerp komt voor op de lijst gevoegd als bijlage III van het Project-m.e.r.-besluit in uitvoering van de Europese richtlijn 85/337/EEG. Bijgevolg dient de vergunningverlenende overheid de aanvraag te screenen.

Een screening houdt in dat nagegaan wordt of het project, in het licht van zijn concrete kenmerken, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële milieueffecten, aanzienlijke milieueffecten kan hebben. Zo er aanzienlijke milieueffecten kunnen zijn, dan moet een milieueffectrapport worden opgemaakt.

In de beschrijvende nota is de screening van deze criteria uitgevoerd en worden de punten zoals deze opgesomd in bovenvermelde bijlage II, behandeld.

Deze punten worden hieronder samengevat:

(...)

Besluit MER-screening

Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Uit het screeningsonderzoek, waarvan ook de lokalisatienota een schriftelijke weergave is, kan er geconcludeerd worden dat er geen aanzienlijke milieugevolgen te verwachten zijn en dat geen milieueffectenrapport moet worden opgemaakt.

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

De aanvraag betreft het plaatsen van een windturbine met een individueel vermogen van maximaal 3,5MW, als uitbreiding van de reeds aanwezige 3 windturbines langsheen de E19. De nieuwe windturbine wordt ten zuidwesten van en op ongeveer 1,6km van de reeds aanwezige turbines ingeplant.

Het geheel van deze windturbines is gebundeld met bestaande lijninfrastructuur, meerbepaald met de E19 en de HST-lijn. De afstand tot de HST-lijn bedraagt ca. 300 m en de afstand tot de E19 bedraagt ca. 350 m. De tussenafstand tussen de reeds in exploitatie zijnde turbines bedraagt ca. 500 m. De tussenafstand tussen de meest zuidelijk in exploitatie zijnde turbine en de aangevraagde turbine bedraagt echter wel 1.500 m.

Concreet betreft de aanvraag 1 windturbine met een individueel vermogen van max. 3,5 MW. De rotordiameter bedraagt maximaal 112 m en de maximale tiphoogte bedraagt 180 m. De windturbine zal van een type met 3 wieken zijn dewelke draait bij een laag toerental.

WATERTOETS

(...)

Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening

Er moet worden onderzocht en gemotiveerd of op deze locatie windturbines kunnen worden ingeplant. Dit gebeurt:

1. A.h.v. de lokalisatienota

Zoals bepaald in de omzendbrief R012014/02 "afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" dient een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de oprichting van windturbines een lokalisatienota te bevatten. In deze

lokalisatienota moet de locatiekeuze op basis van verschillende afwegingselementen worden gemotiveerd en onderbouwd.

Volgende afwegingselementen worden beschouwd:

- Ruimtelijke bundeling als fundamenteel uitgangsprincipe

Volgens de Vlaamse omzendbrief RO 2006/02 "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" dienen windturbines zoveel als mogelijk gebundeld te worden, om het behoud van de nog open resterende open ruimte in sterk verstedelijkt Vlaanderen te garanderen. De absolute voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van een clustering van windturbines. Een verspreide inplanting van verschillende individuele turbines is niet aangewezen.

In de nota "provinciale screening windmolens" wordt de betreffende zone beschouwd als een potentiële inplantingszone. De inplanting van windturbines is daarom mogelijk mits het opleggen van voorwaarden en mits er ter plaatse geen negatieve aanknopingspunten zijn.

Duurzaam ruimtegebruik houdt in dat rekening wordt gehouden met de meest optimale planmatige invulling van een gebied, onder andere in functie van de kwetsbaarheid en de draagkracht van het gebied. Windturbines kunnen nadrukkelijk een effect hebben op de site en de ruime omgeving. Artikel 1.1.4 stelt dat duurzaamheid een onderdeel vormt van de goede ruimtelijke ordening. Ook het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen gaat uit van duurzaamheid. Het komt er bijgevolg op aan de vraag naar locaties voor de inplanting van windturbines te verzoenen met de vraag naar een kwaliteitsvolle ruimtelijke ordening. Relevant voor het locatievraagstuk van windturbines is één van de basisdoelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, het behoud en waar mogelijk de versterking van het buitengebied.

Op de voorliggende locatie zijn voldoende elementen aanwezig die de inplanting van windturbines principieel kan rechtvaardigen.

De aangevraagde turbine wordt in het verlengde van 3 reeds vergunde en in exploitatie zijnde windturbines gepland.

Het geheel van deze windturbines is gebundeld met bestaande lijninfrastructuur, meer bepaald met de E19 en de HST-lijn. De afstand tot de HST-lijn bedraagt circa 300 meter en de afstand tot de E19 bedraagt circa 350 meter. De tussenafstand tussen de reeds in exploitatie zijnde turbines bedraagt circa 500 meter. De tussenafstand tussen de meest zuidelijk in exploitatie zijnde turbine en de aangevraagde turbine bedraagt echter wel 1.500 meter. Er kan gesteld worden dat de 4 windturbines gebundeld zijn. Ze zijn immers opgenomen in de ruimtelijke corridor van lijninfrastructuren (HST, E19 en windturbines) die het landschap kenmerkt.

Er kan bijgevolg gesteld worden dat de inplanting van windturbines in deze omgeving voldoet aan het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling.

- Grondgebruik

Qua grondgebruik moet het de bedoeling zijn zoveel mogelijk bestaande wegen en paden te gebruiken, zowel voor aanvoer van materiaal als voor onderhoud. (...)

- Wonen

Bijzondere zorg moet worden gedragen ten aanzien van bewoonde vergunde of vergund geachte gebouwen in de omgeving die vreemd aan de inrichting zijn. De mogelijke impact op het wooncomfort door geluidshinder, visuele hinder, slagschaduw, lichtbebakening

enz. dient toegelicht te worden in de lokalisatienota, zoals in de volgende paragrafen beschreven. De aanvaardbaarheid van deze impact kan verschillen naargelang de ligging van het gebouw en naargelang de instemming of betrokkenheid van de bewoners. De meest nabijgelegen woning bevindt zich op 318 m afstand van de aangevraagde windturbine. De afstand tot de eerste woningen binnen de woonzone 'Overbroek' bedraagt meer dan 700 m; de afstand tot de woonzone Hoge Heide bedraagt 540 m.

Er zijn geen specifieke minimumafstanden tot woningen gedefinieerd. De Vlaremnorm definieert maxima voor wat betreft de toelaatbare geluidsniveaus en het maximaal aantal uren slagschaduw. Met deze voorwaarden wordt een evenwicht gezocht tussen de hinder voor de omwonenden, die tot een minimum beperkt moet worden, en anderzijds de hernieuwbare energiedoelstellingen.

De punten geluid, slagschaduw en veiligheid, worden concreet verder besproken in de tekst.

- Geluidsimpact

De hinder door geluid van windturbines wordt beperkt door middel van richtwaarden die ook buiten de afstand van 250 m tot woningen gelden (zoals vroeger), waarbij de strengste normen gelden in woongebied (overdag 44 dB(A), 's avonds en 's nachts 39 dB(A)) en de minst strenge in industriegebied (overdag 60 dB(A) en 's avonds en 's nachts 55 dB(A)).

Dit aspect van de aanvraag werd geëvalueerd door de Vlaamse Overheid, Afdeling Milieuvergunningen in het kader tot aanvraag van de milieuvergunning.

Concreet stelt het advies AMV/A/16/125485 (zie bijlage):

– 'Binnen een termijn van 6 maanden na het in gebruik stellen van de windturbine dient de exploitant een controlemeting van het geluid te laten uitvoeren door een erkend milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen. Wanneer uit de metingen blijkt dat niet voldaan wordt aan de richtwaarden van Vlare II, dient de exploitant het rotortoerental (en het geproduceerde vermogen) van de windturbine te verlagen, rekening houdend met de geldende geluidsdruk voor de reeds vergunde windturbines van Aspiravi met het deputatiebesluit met kenmerk MLAV1/09-341, zodanig dat voldaan wordt aan de richtwaarden uit Vlare II. Dit rapport dient in 3-voud overgemaakt te worden aan de vergunningverlenende overheid, die dit ter informatie dan wel evaluatie overmaakt aan AMV en AML.'

Deze vereiste wordt als voorwaarde opgelegd bij onderhavige vergunning.

- Slagschaduw — lichtreflecties

Betreffende de hinder veroorzaakt door lichtreflecties en slagschaduw, zowel voor omwonenden als mensen die in de omgeving werken en wonen, zijn de verstrengde betreffende normen (max. 8u slagschaduw per jaar en max. 30 min/dag), van toepassing. Dit aspect van de aanvraag werd geëvalueerd door de Vlaamse Overheid, Afdeling Milieuvergunningen in het kader tot aanvraag van de milieuvergunning*.

Concreet stelt het advies AMV/A/16/125485 (zie bijlage):

Aanvullend op de sectorale voorwaarden van subafdeling 5.20.6.2 van Vlare II geldt voor elk relevant schaduwgevoelig object zoals bedoeld in artikel 5.20.6.2.1 van Vlare II dat de cumulatieve effectieve slagschaduw per dag en per jaar ten gevolge van de werking van de op datum van deze milieuvergunning reeds in exploitatie zijnde windturbines met slagschaduweffecten binnen de zone bedoeld in artikel 5.20.6.2.1 en

de windturbine die het voorwerp uit maakt van deze milieuvergunning, niet meer mag bedragen dan de waarden vermeld in artikel 5.20.6.2.3 van Vlarem II.

• Veiligheid

Ook dit aspect van de aanvraag werd geëvalueerd in het kader tot aanvraag van de milieuvergunning. [...]

• Agrarisch.

De windturbines zullen geen directe negatieve impact op de landbouwgronden en de bijhorende activiteiten veroorzaken. (...)

Het advies dd. 06/07/2016 van het Departement Landbouw en Visserij is op voorwaarde van een minimale inname van het perceel, gunstig.

• Bedrijventerreinen.

(...)

• Sport en recreatie.

Er bevinden zich geen sport- of recreatiegebieden in de onmiddellijke omgeving van de projectzone.

• Landschap en erfgoed

Tegenover het aspect landschap kunnen volgende afwegingselementen worden aangegeven:

- er dient om landschappelijke redenen aansluiting gezocht bij bestaande grootschalige infrastructures zoals (zee-)haventerreinen, sluizencomplexen, bundeling van lijninfrastructures;
- de aanwezigheid in het gebied van andere constructies die reeds een belangrijke impact hebben op het landschap (bv. Pylonen, masten, bruggen, ...) en waarmee een bundeling van windturbines kan plaatsvinden;
- de schaal van de in het gebied aanwezige landschapselementen (een verticaal dominerend landschapselement zal beter integreerbaar zijn in een landschap waar reeds grootschalige landschapselementen voorkomen;
- de interferentie met de cultuurhistorische kenmerken van het gebied (lijnrelicten, puntrelicten, relictzones, ankerplaatsen, ...) is bepalend (cf. landschapsatlas).
- de aanwezigheid van lijninfrastructures waarvan de herkenbaarheid in het landschap door de inplanting van windturbines verhoogt (autosnelwegen, rivieren, spoorwegen, hoogspanningsleidingen,...);
- de landschappelijke invloedzone van het windturbinepark;
- gezocht kan worden naar mogelijkheden om de structures in het landschap te benadrukken en/of te versterken, om de vormkwaliteiten van het turbinepark in de omgeving te accentueren en nieuwe bakens te creëren;
- inschatting van de visuele impact van het project, rekening houdend met de gewenste bebakening zoals geëist door het directoraat-generaal van de Luchtvaart.

De autosnelweg E19 vormt met de wegenis, de uitrusting van de wegenis (o.a. verlichtingspalen) en de zijdelingse bermaanleg een duidelijke lijninfrastructuur en een belangrijk landschapsbepalend element. Tevens bevindt zich ten westen van de E19 de HSL die dezelfde lijn volgt als de autosnelweg.

In de nabije omgeving van de inplantingsplaats overheerst de invloed van deze bundel lijninfrastructuur. De invloed van de bijkomende turbine is hieraan ruimtelijk ondergeschikt.

Op grotere afstand wordt de windturbine gezien als voortzetting van de reeds gebouwde turbines te noorden van de projectzone.

De inplanting van de windturbines sluit op een evenwichtige manier aan bij de schaal en de opbouw van het omliggend landschap.

• Luchtvaart.

De mogelijke impact op militaire en burgerluchtvaart moet worden nagegaan, niet alleen in de nabijheid van luchthavens maar ook ten aanzien van bijvoorbeeld radarinstallaties. (...)

• Natuur

De te verwachten effecten op de fauna, in het bijzonder vogels en vleermuizen, worden in internationale publicaties als mogelijke bedreiging vernoemd en zijn dus een essentieel element in de besluitvorming bij de inplanting van windturbines. Naast de effectieve aanvaring (vogels en vleermuizen) kan verstoring optreden die, afhankelijk van de aard van de verstoring en de mate van gewenning of van uitwijkbaarheid, blijvend kan zijn. Voor de belangrijke natuurgebieden, waaronder Vlaams Ecologisch Netwerk, speciale beschermingszone-habitatrichtlijn en speciale beschermingszone-vogelrichtlijn, andere gebieden met belangrijke ecologische waarden (bijvoorbeeld leefplaatsen van beschermde soorten of beschermde vegetaties) en natuurreservaten dient een omgevingsanalyse uit te maken welke afstand als buffer aangewezen is. Deze afstand kan onder meer bepaald worden afhankelijk van een lokale ornithologische analyse of in het geval van een indicatie op significante negatieve effecten op een speciale beschermingszone, een algemene beschrijving of een "passende beoordeling" waarbij ook rekening wordt gehouden met de omgevingsfactoren. Ervaring leert dat het naar voren schuiven van afstandsregels t.o.v. het rotorblad niet steeds relevant is.

In het kader tot de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning heeft het Agentschap van Natuur en Bos over de aanvraag geoordeeld.

• Maximalisatie van de energetische productie

Rendabiliteit van windmolens behoort tot de aspecten van ruimtelijke ordening in die zin dat gesteld kan worden dat de overheid bij het toekennen van vergunningen moet uitgaan van een optimale inplanting, ruimtegwijs en energiegewijs. Dit omdat beschikbare ruimte schaars is en omdat er tevens — in het kader van een ecologisch leefmilieu - er een grote vraag is naar groene energie.

Rekening houdende met de ruimtelijke en landschappelijke mogelijkheden, de technische mogelijkheden en de beperkingen om te voldoen aan de milieuvorwaarden en andere randvoorwaarden, wordt de projectzone met de keuze voor onderhavig project maximaal ingevuld en benut.

Ruimtelijke optimalisatie: in eerste instantie wordt gebundeld met de autosnelweg en de HSL, in tweede instantie met de 3 bestaande windturbines van Aspiravi te Brecht ook langs de westkant van de snelweg; de aangevraagde windturbine vormt een uitbreiding op dit bestaande windpark.

Energetische optimalisatie: Wanneer de voorliggende windturbine met 180 m tiphoogte wordt vergeleken met een type windturbine tot slechts 150 m, dan zijn bijna dubbel zoveel windturbines nodig om de elektriciteit te produceren als met één grotere windturbine.

• Maatschappelijk draagvlak.

Tijdens de ontwikkelingsfase werd het windenergieproject voorgelegd aan diverse overheden en adviesverlenende instanties, met de bedoeling met eventuele opmerkingen zoveel als mogelijk rekening te houden en te verwerken in het project.

De gemeente Brecht zal tijdens de procedure door Aspiravi op regelmatige basis geïnformeerd worden over de stand van zaken van het project.

Er kan een gedetailleerde presentatie van het project tijdens of net na het openbaar onderzoek aan het voltallig schepencollege worden gegeven.

Eens het project in vergunningsaanvraag gaat, wordt een uitgebreide infolyer op de website van Aspiravi geplaatst om op deze manier de mensen te informeren aangaande het project. Het concept van Aspiravi om te communiceren naar de omgeving toe bestaat in de organisatie van een infozitdag.

2. A.h.v. de Vlaamse Codex, art. 4.3.1 §2

In toepassing van artikel 4.3.1 §2 van de Vlaamse Codex moet de overeenstemming van de goede ruimtelijke ordening worden beoordeeld met inachtneming van volgende beginselen: [...]

Aandachtspunten en criteria die zijn onderzocht:

Functionele inpasbaarheid:

De aanvraag betreft het oprichten van 1 windturbine. Windturbines hebben tot doel de algemene elektriciteitsvoorziening voor gezinnen en bedrijven.

De inplanting betekent een optimalisatie van het ruimtegebruik binnen de corridor rond de E19 en TGV. Er ontstaat geen nieuwe versnippering van het landschap. Gezien hun ecologisch en economisch nut betekenen de windturbines een logische invulling bij de bestaande lijninfrastructuren.

Mobiliteit:

De aanvraag heeft quasi geen impact op de mobiliteit. Enkel tijdens de bouw van de turbine zal er meer verkeer en exceptioneel vervoer nodig zijn.

Visueel - Vormelijk --Schaal, ruimtegebruik en bouwdichtheid -Cultuurhistorische aspecten *In functie van het landschap is het belangrijk dat de inplantingsplaats zodanig wordt gekozen dat deze constructies niet als storend worden ervaren in het landschap.*

De autosnelweg E19 vormt met de wegenis, de uitrusting van de wegenis (o.a. verlichtingspalen) en de zijdelingse bermaanleg een duidelijke lijninfrastructuur en een belangrijk landschapsbepalend element.

Tevens bevindt zich ten westen van de E19 de HSL die dezelfde lijn volgt als de autosnelweg.

In de nabije omgeving van de inplantingsplaats overheerst de invloed van deze bundel lijninfrastructuren. De invloed van de bijkomende turbine is hieraan ruimtelijk ondergeschikt.

Op grotere afstand wordt de windturbine gezien als voortzetting van de reeds gebouwde turbines te noorden van de projectzone.

De inplanting van de windturbines sluit op een evenwichtige manier aan bij de schaal en de opbouw van het omliggend landschap.

Hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen:

De Vlaremnorm definieert maxima voor wat betreft de toelaatbare geluidsniveaus, het maximaal aantal uren slagschaduw en veiligheidsfactoren. Deze normen hebben als doel voldoende levenskwaliteit te garanderen en de gezondheid niet in het gedrang te brengen.

Mits voldaan wordt aan de voorwaarden opgelegd door Fluxys, de FOD Mobiliteit en Vervoer Luchtvaart, Infrabel;

Mits uitvoering van het vermelde onderzoek (Slagschaduw - lichtreflecties) en het nemen van de nodige maatregelen om het immissiemaximum inzake slagschaduw niet te overschrijden, zodat voldaan kan worden aan de Vlaremnormen inzake slagschaduw, wordt er in het algemeen voldaan aan de Vlaremnormen inzake windturbines.

Hinder wordt daarmee tot een minimaal, aanvaardbaar niveau herleid, het gebruiksgenot van omliggende percelen komt niet in het gedrang.

Watertoets

(...)

Het voorliggende project heeft een beperkte oppervlakte en ligt niet in overstromingsgevoelig gebied, zodat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat geen schadelijk effect wordt veroorzaakt.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag is in overeenstemming met de wettelijke bepalingen en indien voldaan wordt aan de opgelegde voorwaarden, met een goede ruimtelijke ordening.

...

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partij

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen steunen zich voor hun belang als derde-belanghebbenden op artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO en stellen dat ze als bewoners van de Zoegweg 41, Zoegweg 24 en Oude Pastorijstraat 9 dicht tot zeer dicht bij de projectzone wonen, waardoor ze duidelijk nadeel zullen ondervinden van de verleende vergunning.

Ze duiden hun woningen aan op (kadastrale) kaarten en voegen eigendomsbewijzen toe voor wat betreft de eerste en tweede verzoekende partij.

2.

In haar antwoordnota voert de verwerende partij aan dat het vernietigingsberoep onontvankelijk is bij gebrek aan duidelijke uiteenzetting van het belang door de verzoekende partijen. Ze stelt dat de eigendomstitels niet worden verduidelijkt en dat de aanduidingen op de kaarten geen duidelijkheid verschaffen over de afstand van de woningen tot de windturbine. De verwerende partij wijst erop dat de derde verzoekende partij ver van de geplande windturbine woont.

3.

De tussenkomende partij argumenteert in haar schriftelijke uiteenzetting dat de verzoekende partijen onvoldoende aannemelijk maken dat ze hinder of nadelen kunnen ondervinden van de bestreden vergunningsbeslissing. Ze benadrukt dat het gaat om één bijkomende windturbine bij een bestaand windturbinepark en dat het niet vanzelfsprekend is dat de verzoekende partijen zich kunnen beroepen op bijkomende hinder. Het blijft voor de tussenkomende partij ook onduidelijk welke concrete hinder de verzoekende partijen menen te kunnen ondervinden, aangezien ze hiervan geen enkele omschrijving geven.

Minstens is er volgens de tussenkomende partij geen belang in hoofde van de tweede en derde verzoekende partij, aangezien ze op ruime afstand van de windturbines wonen (ongeveer 500 meter, respectievelijk meer dan 800 meter).

De tussenkomende partij besluit dat het verzoek tot nietigverklaring onontvankelijk is minstens in hoofde van de tweede en derde verzoekende partij.

4.

De verzoekende partijen antwoorden in hun wederantwoordnota dat hun eigendomsbewijzen van de woningen als stuk bij het dossier werden gevoegd, dat ze zowel in hun bezwaarschrift als in het verzoekschrift reeds aantoonden dat ze hinder zullen ondervinden inzake geluid, slagschaduw en visuele verstoring van het landschap en ten slotte dat uit het dossier en de stukken zeer duidelijk blijkt dat ze allemaal binnen een afstand van enkele honderden meters van de geplande windturbine wonen. Ter verduidelijking voegen ze een overzichtsplan toe.

5.

De verwerende partij antwoordt in haar laatste nota dat het feit dat de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota de leemten trachten te vullen door alsnog de afstanden op te geven en de ligging van hun woningen te preciseren, de onontvankelijkheid niet wegneemt, aangezien de

omschrijving van het belang in het verzoekschrift moet gebeuren en elke verdere aanvulling of correctie achteraf, niet in aanmerking mag worden genomen.

6.

De tussenkomende partij voegt daar in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog aan toe dat de Raad in het arrest waarmee de vordering tot schorsing werd verworpen, terecht oordeelde dat de uiteenzettingen van verzoekende partijen met betrekking tot de beweerde hinder “*zeer beknopt en vaag zijn*”. Ze vervolgt dat de Raad stelde dat de verzoekende partijen visuele hinder, geluidshinder en slagschaduwhinder in het algemeen aanhalen, maar “*in gebreke blijven om aan te tonen welke concrete, precieze hinder zij persoonlijk zullen of kunnen ondervinden, noch maken zij de mogelijkheid van het ondervinden van deze hinder voldoende aannemelijk*”.

De tussenkomende partij besluit dat de beweerde hinder in geen enkel stuk op enige wijze aannemelijk wordt gemaakt, waardoor niet wordt aangetoond dat de verzoekende partijen persoonlijke hinder of nadelen zullen kunnen ondervinden ten gevolge van de vergunningsbeslissing.

Beoordeling door de Raad

1.

Om als derde-belanghebbende bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO in principe dat de verzoekende partij, als natuurlijke persoon, rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen moet kunnen ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing.

De verzoekende partij zal het mogelijk bestaan van deze hinder of nadelen of het risico of de vrees hiervoor voldoende aannemelijk moeten maken, de aard en de omvang ervan voldoende concreet moeten omschrijven en tegelijk zal ze moeten aantonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks causaal verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing en de hinder of nadelen die ze ondervindt of vreest te ondervinden.

Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is. Het volstaat dat de verzoekende partij redelijkerwijze aannemelijk maakt dat er een risico bestaat op het ondergaan van de door haar aangevoerde hinder of nadelen.

Deze bepaling vereist ook niet dat deze hinder of nadelen of het risico op het ondergaan van deze hinder of nadelen, die het gevolg moeten zijn van de bestreden vergunningsbeslissing, uitsluitend rechtstreeks door de verzoekende partij kan worden ondervonden. Het volstaat dat de verzoekende partij de aangevoerde hinder of nadelen of het risico daarop onrechtstreeks ondervindt of kan ondervinden.

Artikel 56, §1, 1° Procedurebesluit bepaalt dat een verzoekende partij in haar inleidend verzoekschrift een omschrijving dient te geven van haar belang. Ter beoordeling van het bestaan van een belang kan de Raad rekening houden met de gegevens uit het gehele verzoekschrift, met inbegrip van het deel waarin de wettigheidskritiek wordt geformuleerd.

De door artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vooropgestelde belangvereiste raakt aan het grondrecht op toegang tot de rechter en mag om die reden niet op een overdreven restrictieve of formalistische wijze worden toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010).

2.

2.1

De verzoekende partijen steunen hun belang als derde-belanghebbende in essentie op het gegeven dat ze eigenaars zijn van woningen in de nabijheid van de inplantingsplaats van de windturbine, waarvan ze voorhouden nadeel te kunnen ondervinden.

Vooreerst moet opgemerkt worden dat het loutere feit dat de verzoekende partijen in de omgeving wonen van de aangevraagde windturbine, hen niet automatisch het rechtens vereiste belang verschaft bij het instellen van de procedure. De verzoekende partijen zullen moeten aantonen, minstens aannemelijk maken dat ze hinder en nadelen kunnen ondervinden van de bestreden beslissing en dat ze een persoonlijk voordeel kunnen halen uit de gevraagde vernietiging.

Verder merkt de Raad op dat de opmerking van de verwerende partij inzake het vermeend ontbreken of niet verduidelijken van eigendomstitels, onterecht is. Deze werden wel degelijk gevoegd bij het verzoekschrift, respectievelijk de wederantwoordnota. Los daarvan is het loutere gegeven dat de verzoekende partijen geen eigendomstitels zouden voegen bij het verzoekschrift, niet voldoende om te doen twijfelen aan hun woonplaats zoals vermeld in het verzoekschrift, te meer aangezien de verwerende partij niet betwist dat ze wonen waar ze stellen te wonen.

2.2

Voor de beoordeling van het bestaan van een belang kan de Raad ook rekening houden met de gegevens uit het ganse verzoekschrift, met inbegrip van het deel waarin de wettigheidskritiek wordt geformuleerd.

Uit de toelichting bij het tweede middel kan afgeleid worden dat de verzoekende partijen inroepen dat ze nadeel zullen ondervinden van slagschaduw van meer dan 4 uur per jaar.

De eerste en tweede verzoekende partij maken aan de hand van de ligging van hun percelen ten opzichte van de geplande windturbine (met behulp van adresgegevens en fragmenten van een kadastrale kaart) voldoende aannemelijk hinder en nadelen te kunnen ondervinden door het oprichten van de geplande windturbine. Er kan immers aangenomen worden dat dit, mede gelet op de voorziene maximale tiphoogte van 180 meter, een impact kan hebben op slagschaduwhinder. Ze maken voldoende aannemelijk dat ze binnen een afstand wonen waardoor ze het genoemde hinderaspect kunnen ondervinden. De Raad merkt daarover op dat het bestaan van enige afstand tussen het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft en de woning van de verzoekende partijen (concreet: 300 meter, respectievelijk 400 meter), in tegenstelling tot wat de tussenkomende partij beweert, op zich geen reden is om automatisch te oordelen dat verzoekende partijen geen belang hebben bij de voorliggende vordering.

Het loutere feit dat de Raad in het schorsingsarrest van 19 december 2017, nr. RvVb/S/1718/0359 bij het onderzoek naar de redenen die de hoogdringendheid zouden moeten ondersteunen, geoordeeld heeft dat de nadelige gevolgen die werden ingeroepen te beknopt en vaag zijn, betekent niet noodzakelijk dat er geen sprake zou kunnen zijn van rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen in het kader van het belang bij het vernietigingsberoep. Immers, de uiteenzetting van de redenen die aantonen dat een schorsing hoogdringend is, kan niet gelijkgeschakeld worden met de in artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO bedoelde 'rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen', op basis waarvan de verzoekende partijen desgevallend het voor de procedure vereiste belang hebben.

Uit de wederantwoordnota van de verzoekende partijen blijkt dat de derde verzoekende partij op ongeveer 800 meter van de inplantingsplaats van de windturbine woont. Hoewel deze afstand niet automatisch het belang van de derde verzoekende partij ontnemt, is het wel vereist dat ze haar belang des te concreet maakt en aantoont dat ze op deze afstand nog hinder of nadelen kan ondervinden, wat ze nalaat te doen aangezien het niet evident is dat ze vanop die afstand nog slagschaduw hinder of andere hinder zou kunnen ondervinden.

3.

De exceptie is in de aangegeven mate gegrond. De vordering is enkel ontvankelijk in hoofde van de eerste en tweede verzoekende partijen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen in dit middel de schending in van artikel 4.3.1, §1, eerste lid, 1° en §2 VCRO, van de artikelen 3.1.1, 3.1.3 en 3.1.8 van de Omzendbrief RO/2014/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines” van 25 april 2014 (hierna: Omzendbrief RO/2014/02), van artikel 4.4.9 VCRO en van de formele en materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partijen voeren aan dat de toepassingsvoorwaarden van artikel 4.4.9 VCRO niet zijn vervuld, omdat er geen zorgvuldige toetsing gebeurd is wat betreft de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening, waarbij geen rekening zou zijn gehouden met de draagkracht van de omgeving voor de omwonenden en de natuur.

De verzoekende partijen bekritiseren vooreerst de aanwezigheid van een bundeling bij de bestaande lijninfrastructuur, aangezien de afstand tussen de bestaande windturbinecluster en het projectgebied minstens 1.500 meter bedraagt, terwijl de andere turbines onderling op slechts 500 meter van elkaar liggen. Ze vervolgen dat het projectgebied zich op een volstrekt andere locatie bevindt en hoegenaamd niet op één lijn met de bestaande cluster.

Ten tweede menen de verzoekende partijen dat de bestreden beslissing voorbij gaat aan het ongunstig advies van de gemeente, waaruit blijkt dat de geplande windturbine een onaanvaardbare en betekenisvolle aantasting van de openruimtecorridor en het waardevolle landschap tussen de diverse woonkernen vormt.

Ten derde voeren ze aan dat in de bestreden beslissing de indruk gewekt wordt dat de windturbine op voldoende afstand van de bestaande woningen en woonkernen gelegen is, terwijl dit geenszins het geval is.

Ten vierde menen ze dat niet valt in te zien hoe een windturbine van aanzienlijke omvang, geen significant negatieve invloed zou uitoefenen op de nabije woonkern, de beschermde en

waardevolle gebieden, en op de aldaar aanwezige fauna en flora en op het wild dat zich tussen deze gebieden verplaatst.

In dit middelonderdeel verwijzen de verzoekende partijen ook naar de schending van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Brecht. Hoewel het geen bindend instrument is, zijn ze van oordeel dat de verwerende partij, ingevolge haar zorgvuldigheidsplicht, dit plan had moeten gebruiken als richtinggevend instrument. Ze lichten toe dat de gemeente in dit plan zich immers reeds heeft uitgesproken over de opportuniteit van bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, zoals in dit verband windturbines. Het huidige projectgebied bevindt zich volgens de verzoekende partijen niet in een zone die volgens het structuurplan bestemd is voor windturbines.

De verzoekende partijen besluiten dat, door de kennelijk onzorgvuldige toetsing, evenals de strijdigheid met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan en de voornoemde Omzendbrief, er onmogelijk kan gesproken worden van een verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening. Ze zijn van oordeel dat de draagkracht van de omgeving kennelijk overschreden wordt en dat de aanwezige bestemmingen in de omgeving ernstig zullen verstoord worden. Er is volgens hen geenszins afdoend, pertinent en draagkrachtig aangetoond hoe de inplanting van de nieuwe windturbine geen significant negatieve impact zou hebben op de omgeving.

2.

De verwerende partij stelt in verband met de eerste kritiek van de verzoekende partijen inzake de bundeling, dat deze grief niet nieuw is en reeds werd opgeworpen tijdens het openbaar onderzoek. Ze verwijst naar het standpunt dat ze hierover innam in de bestreden beslissing en citeert dit vervolgens. Ze voert aan, met verwijzing naar de Omzendbrief, dat de verzoekende partijen een te enge invulling aan het begrip clustering geven en alleszins niet aantonen in welke mate haar motieven onjuist, dan wel kennelijk onredelijk of onzorgvuldig zouden zijn.

Over de tweede kritiek van verzoekende partijen in verband met het negatieve advies van de gemeente, stelt ze dat deze argumenten uitgebreid werden besproken en weerlegd, aangezien het negatieve advies voornamelijk een aantal bezwaren bijtreedt en de verwerende partij deze bezwaren weerlegt. Ze verduidelijkt met citaten hoe het bezwaar in verband met de strijdigheid met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan en het bezwaar over de landschappelijke waarde werd beoordeeld in de bestreden beslissing. Ze voert aan dat de verzoekende partijen aan de hand van deze overwegingen perfect kunnen begrijpen om welke redenen het negatief advies niet werd gevolgd en dat ze niet gehouden is elk ongunstig argument punt na punt te weerleggen.

Over de derde kritiek dat er onvoldoende afstand zou worden gerespecteerd ten aanzien van de bestaande woningen en woonkernen, benadrukt de verwerende partij dat de Omzendbrief geen richtlijnen meer geeft over welke de afstand is waarbij hinder als aanvaardbaar wordt geacht. Dit in tegenstelling tot de vroegere omzendbrief, die stelde dat de hinder buiten een afstand van 250 meter als aanvaardbaar moet worden gezien. De verwerende partij argumenteert dat het project alleszins voldoet aan deze (vroegere) norm. Bovendien hekelt ze het feit dat de verzoekende partijen enkel stellen dat het duidelijk is dat de afstand niet voldoende groot zou zijn, zonder dit verder te verduidelijken.

Hetzelfde geldt volgens de verwerende partij voor de vierde kritiek van de verzoekende partijen, aangezien de stelling dat de windturbine aanzienlijk zou zijn van omvang en het landschap zou aantasten, niet verder wordt verduidelijkt in het verzoekschrift buiten een voetnoot met verwijzing

naar een arrest van de Raad van State, dat echter niet vergelijkbaar is aangezien het daar ging om een aanvraag in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

De verwerende partij besluit dat de verzoekende partijen allerminst aantonen in welke mate de motieven onjuist, dan wel kennelijk onredelijk of onzorgvuldig zouden zijn. Ze is van oordeel dat de verzoekende partijen, door een loutere herhaling van eerdere bezwaren, alleszins niet de onjuistheid van de weerleggingsmotieven aantonen. Evenmin kan er tot een schending van de motiveringsplicht of tot een gebrekkige beoordeling van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening worden besloten. Het enkele feit dat verzoekende partijen een andere opvatting koesteren betreffende de goede ruimtelijke ordening, betekent volgens de verwerende partij niet noodzakelijk dat de bestreden beslissing onregelmatig is.

3.

De tussenkomende partij voert in haar schriftelijke uiteenzetting aan dat de verwerende partij zich wel degelijk gericht heeft naar het afwegingskader van de Omzendbrief.

Vooreerst stelt ze dat de geplande windturbine wel voldoet aan het bundelings- en clusteringsprincipe en verwijst daarvoor naar de lokalisatienota waarin wordt aangetoond dat aan alle vereisten is voldaan. Ze licht toe dat de geplande windturbine aansluit bij het bestaande windturbinepark en dat de Omzendbrief geen dwingende afstanden of richtlijnen met betrekking tot een bundeling opnemen. De tussenkomende partij meent dan ook dat de opmerking van de verzoekende partijen in verband met de afstand ten opzichte van de bestaande windturbines die groter is dan de onderlinge afstanden tussen de windturbines niet opgaat, en wijst op de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheid. De tussenkomende partij verwijst vervolgens naar allerhande stukken (gunstig advies van de Afdeling Milieuvergunningen, advies van de Provinciale Dienst Ruimtelijke Planning, de milieuvergunningsbeslissing van de Deputatie, het oordeel van het GMVC en tot slot de door de minister verleende milieuvergunning) uit de milieuvergunningsprocedure waarin werd geoordeeld dat wordt voldaan aan het clusterings- en bundelingsprincipe. In het licht van dit alles verwijst ze naar de relevante overwegingen in de bestreden beslissing waar gesteld wordt dat het aangevraagde in overeenstemming is met het clusterings- en bundelingsprincipe en stelt ze vast dat de verzoekende partijen geen argumenten bijbrengen die deze motivering kunnen ontkrachten. Ondergeschikt, en specifiek inzake het clusteringsprincipe, merkt de tussenkomende partij nog op dat het loutere feit dat er slechts één en geen drie of meer windturbines worden voorzien, niet met zich meebrengt dat niet aan het principe zou kunnen voldaan worden, gelet op het feit dat de Omzendbrief geen cluster van drie verplicht.

Ten tweede meent de tussenkomende partij dat er geen aantasting van de open ruimte of van het landschap zal plaatsvinden. Ze geeft duiding bij het negatief advies van de gemeente, dat voornamelijk verband hield met het feit dat de windturbine zou worden ingeplant in een zogenaamde openruimtecorridor zoals aangeduid op het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De tussenkomende partij stelt dat in de bestreden beslissing evenwel terecht rekening werd gehouden met het feit dat ruimtelijke structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen. Ze wijst er bovendien op dat, door toepassing te maken van het bundelings- en clusteringsprincipe, de open ruimte juist wél maximaal wordt gevrijwaard. In het licht daarvan merkt ze op dat de locatie niet voldoet aan de definitie van een open ruimte gebied aangezien het wordt doorkruist door zeer intensief gebruikte en grootschalige structuren (HST en E19) en er tevens veel zonevreemde woningen aanwezig zijn, en dat de lokalisatienota en landschapsstudie ook

verduidelijken dat de impact op het landschap beperkt en aanvaardbaar is. De tussenkomen partij benadrukt nog dat, hoewel er rekening mag worden gehouden met beleidsmatig gewenste ontwikkelingen, de aanvraag in de eerste plaats moet worden getoetst aan de in de omgeving bestaande toestand. Ze voegt daar nog aan toe dat de zones die in het gemeentelijk structuurplan werden aangeduid als mogelijke inplantingsplaatsen voor windturbines, om verscheidene redenen niet allemaal evenveel potentieel hebben dan wel geschikt zijn. Ten overvloede wijst de tussenkomen partij er nog op dat de verwerende partij ook niet verplicht was op zoek te gaan naar alternatieve inplantingsplaatsen (al dan niet voorgesteld in een structuurplan).

Gelet op het feit dat verschillende studies en de project-m.e.r.-screeningsnota aantonen dat er geen nadelige effecten zullen zijn voor de mens en de natuur, en de verzoekende partijen deze resultaten niet betwisten, kan er volgens de tussenkomen partij niet worden ingezien hoe de exploitatie van de windturbine het landschap zou aantasten.

In verband met de derde kritiek over de afstand tot de omliggende woningen stelt de tussenkomen partij dat de windturbine voldoende afstand bewaart en geen significante hinder veroorzaakt.

Ze wijst erop dat in de huidige Omzendbrief, in tegenstelling tot vroeger, geen afstandsregels worden bepaald. Ze vervolgt dat door de naleving van de sectorale normen voor windturbines hoe dan ook een zekere afstand moet bewaard worden tussen een windturbine en de aanwezige bewoning. De tussenkomen partij stelt dat deze normen zullen worden gerespecteerd.

4.

De verzoekende partijen antwoorden in hun wederantwoordnota inzake hun eerste (en tweede) kritiek dat, zoals ook reeds werd opgemerkt in het negatieve advies van de gemeente, de dorpskern van Overbroek zich tussen de bestaande cluster en de nieuwe, geplande windturbine bevindt en de turbines in de bestaande cluster een kleinere omvang hebben dan de geplande turbine en ze zelfs niet op één lijn komen te staan met de nieuwe turbine. Aan deze essentiële aspecten wordt evenwel voorbijgegaan. Ze stellen dat de bestreden beslissing op onrechtmatige wijze voorhoudt dat de loutere aanwezigheid van lijninfrastructuur op zich reeds de bijkomende inplanting van windturbines kunnen verantwoorden, zonder een grondige toetsing door te voeren aan de inrichting van de nabije omgeving. Ze merken in dat verband op dat Overbroek een volwaardig dorp is, en niet – zoals de tussenkomen partij voorhoudt – een ‘gehucht waarmee ze de fictie van een ‘cluster’ van vier windmolens tracht staande te houden. Ook de kaart die de tussenkomen partij gebruikt in haar schriftelijke uiteenzetting zou misleidend zijn. Ze voegen daarom zelf een luchtfoto en kaart toe en stellen dat er in een straal van 1,5 km minstens 1100 tot 1200 personen wonen.

Ze besluiten dat, door de omvang van de nieuwe turbine, door de aanwezigheid van de dorpskern van Overbroek en door de plaatsing midden in een open landschap, er in de perceptie van de omwonenden hoegenaamd geen sprake zal zijn van een ‘ruimtelijk geheel’.

De verzoekende partijen zetten nog een betoog uiteen over het feit dat de tussenkomen partij enkel wanneer het haar uitkomt, namelijk in het kader van de stedenbouwkundige vergunning, maar niet in het kader van de milieuvergunning, spreekt van een cluster van vier windturbines. Ze insinueren dat een en ander tot gevolg zou hebben dat ten onrechte geen verzoek tot ontheffing van de MER-plicht werd gevraagd.

Ze stellen daarnaast dat er wel degelijk een aantasting is van het open agrarische landschap, dat in het structuurplan werd omschreven als een openruimtecorridor. Dit gemeentelijk ruimtelijk

structuurplan mag volgens de verzoekende partijen niet worden genegeerd in zoverre dit aanduidingen bevat omtrent de ruimtelijke kwaliteiten van het betrokken gebied.

Tot slot stellen de verzoekende partijen dat niet werd aangetoond dat de windturbine geen significante hinder zal veroorzaken voor de omliggende woningen.

5.

De verwerende partij stelt in haar laatste nota dat de verzoekende partijen hun middel in hun wederantwoordnota op een dusdanige manier uitbreiden dat het niet langer dezelfde draagwijdte heeft als in het verzoekschrift, aangezien ze nu plots stellen dat in de bestreden beslissing geen grondige toetsing zou zijn doorgevoerd aan de nabije omgeving van de windturbine en er uitvoerig wordt ingegaan op de woningen in de ruime omgeving. Ze vervolgt dat deze grief nieuw is aangezien in het verzoekschrift enkel werd gesteld dat *“het duidelijk is dat de afstand niet voldoende groot is”*, wat iets totaal anders is.

Het gegeven dat zich in de zeer ruime omgeving (straal van 1,5 km) veel woningen zouden bevinden, mist bovendien volgens de verwerende partij de nodige relevantie en bewijst enkel wat algemeen geweten is, namelijk dat Vlaanderen een hoge bevolkingsdichtheid kent.

6.

De tussenkomende partij voegt hier in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog aan toe dat, voor wat betreft het clusteringsprincipe, de Raad reeds heeft geoordeeld dat een afstand van 1800 meter tussen twee windturbines niet betekent dat er niet zou zijn voldaan aan het clusteringsprincipe. Bovendien is dergelijke afstand allesbehalve uitzonderlijk, wat ze staft met een andere beslissing van de verwerende partij.

Ze meent daarnaast dat de beweringen van de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota dat niet zou zijn voldaan aan het clusteringsprincipe omdat de windturbines zagezegd niet op één lijn zouden staan of omdat de bijkomende windturbine iets groter zou zijn, hoe dan ook onontvankelijk zijn, aangezien daarmee het middel werd uitgebreid en er niet kan worden ingezien waarom de verzoekende partijen deze argumenten niet konden inroepen in het inleidend verzoekschrift. Het achterhouden van deze argumentatie getuigt volgens de tussenkomende partij van een deloyale proceshouding, wat met zich meebrengt dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij deze aanvullende kritiek.

In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, maar niet aantonen, benadrukt de tussenkomende partij dat de bijkomende windturbine zich wél in dezelfde lijnopstelling bevindt als de drie bestaande windturbines, wat duidelijk blijkt uit de lokalisatienota en uit de bestreden beslissing. Daarnaast doet de omstandigheid dat de bijkomende windturbine iets groter is dan de bestaande windturbines niets af van de vaststelling dat deze turbine wordt geclusterd met de bestaande windturbines en gebundeld met de aanwezige lijninfrastructuur. Door de zekere afstand en het relatieve verschil is het verschil in grootte nauwelijks waarneembaar. De tussenkomende partij merkt nog op dat de Omzendbrief zelfs uitdrukkelijk bepaalt dat bijkomende windturbines in bestaande parken van een afwijkend formaat kunnen zijn.

De tussenkomende partij herhaalt dat er geen schending is van het open landschap. Ze stelt dat de verzoekende partijen niet kunnen ontkennen dat in de bestreden vergunning aandacht is besteed aan de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening, zodat van enige schending van de formele motiveringsplicht geen sprake kan zijn.

Bovendien, in tegenstelling tot wat door de verzoekende partijen wordt beweerd, is er bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening volgens de tussenkomenende partij niet enkel uitgegaan van een bundeling met de aanwezige lijninfrastructuur. Er werd onder meer ook rekening gehouden met de bestaande windturbines die het landschap reeds kenmerken. De bestreden beslissing hield dan ook terecht rekening met de kenmerkende elementen van de omgeving (geen open landschap met markante lijninfrastructuren en een bestaand windturbinepark) om te besluiten dat een bijkomende windturbine die wordt geclusterd met het bestaande windturbinepark ruimtelijk aanvaardbaar is. De tussenkomenende partij wijst erop dat deze inhoudelijke beoordeling door de verzoekende partijen niet wordt bekritiseerd, zodat er van enige schending van artikel 4.3.1 VCRO geen sprake kan zijn.

Tot slot stelt de tussenkomenende partij dat, in zoverre de verzoekende partijen voor het eerst in hun wederantwoordnota inroepen dat er zogezegd een project-MER zou moeten worden opgemaakt, er dient te worden vastgesteld dat deze 'kritiek' onontvankelijk is aangezien dit reeds in het inleidend verzoekschrift kon worden ontwikkeld. Ze zet daarna, met verwijzing naar de project-m.e.r.-screeningsnota, de natuurimpactstudie en het advies van het Agentschap Natuur en Bos, uiteen dat de cluster geen aanzienlijke invloed heeft, noch kan hebben op een Vogel- en Habitatrichtlijngebied en dat de verzoekende partijen dit geenszins verduidelijken.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen bekritisieren in essentie de wettigheid van de bestreden beslissing wat betreft de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening.

2.

De in het geding zijnde partijen betwisten niet dat de windturbine gelegen is in agrarisch gebied. In dit gebied gelden in beginsel de voorschriften die zijn uitgedrukt in artikel 11.4.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen.

Er bestaat in principe dus een planologische onverenigbaarheid met de gewestplanbestemming. In de bestreden beslissing wordt bevestigd dat de aanvraag onverenigbaar is met de gewestplanbestemming. De verwerende partij maakt toepassing van artikel 4.4.9 VCRO en artikel 7.4.13 VCRO om een afwijking op de gewestplanbestemming te verantwoorden.

Op grond van artikel 4.4.9, §1 en §2 VCRO kan in agrarisch gebied de clischeringsregeling toegepast worden voor windturbines. Windturbines zijn daar mogelijk voor zover de algemene bestemming niet in het gedrang komt en de mogelijke effecten van de windturbines ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en door de vergunningverlenende overheid worden beoordeeld.

De verzoekende partijen betwisten niet dat op geldige wijze, door toepassing te maken van artikel 4.4.9 VCRO, kon afgeweken worden van de bestemmingsvoorschriften. Terecht stellen ze dat de vergunningverlenende overheid ook altijd nog een toets aan de goede ruimtelijke ordening moet uitvoeren. De verzoekende partijen bekritisieren de beoordeling dienaangaande in de bestreden beslissing.

2.

2.1

In een eerste onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat er geen sprake is van een bundeling bij de bestaande lijninfrastructuur, gelet op de afstand tussen de geplande en bestaande windturbines en het feit dat er geen lijnopstelling is met de bestaande.

De fundamentele principes van “bundeling en optimalisatie” worden in de Omzendbrief RO/2014/02 verduidelijkt. Deze Omzendbrief kan als toetsingskader gelden voor de beoordeling van vergunningsaanvragen inzake windturbines en stelt ter zake het volgende:

“...

Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in zeehavengebieden, industriegebieden of in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende infrastructures zoals wegen, spoorwegen, rivieren, kanalen, hoogspanningsleidingen... Aantakken is ook mogelijk bij stedelijke gebieden en bij kernen van het buitengebied waarbij het niveau en de reikwijdte van de voorzieningen (de schaal en de potentiële hinder van het windturbinepark) in overeenstemming moeten worden gebracht met het belang van de kern of het stedelijk gebied (...).

De ruimtelijke concentratie van windturbines binnen een windturbinepark is ook van belang. De ruimtelijke concentratie wordt bepaald rekening houdend met technische vereisten, optimalisatie van de energieproductie en een optimale milieutechnische inplanting.

De locatiekeuze voor windturbines en windturbineparken moet passen in de samenhangende visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in kwestie. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden afwegingselementen vermeld op basis waarvan een toetsing van de locatie voor de windturbines of windturbineparken aan de visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling kan plaatsvinden:

- het project sluit aan bij de schaal en de opbouw van het landschap in kwestie;*
- de omvang van het project tast de structuur en de essentiële functies van de randstedelijke gebieden of het buitengebied niet aan.*

Concreet betekent dat laatste afwegingselement dat de oprichting van windturbines of een windturbinepark in het buitengebied wel kan in of nabij een bos en nabij een natuurgebied met eerder beperkte natuurwaarde, maar in principe moet worden vermeden in gebieden met een (potentieel) belang voor speciale beschermingszones.

Omdat potentiële locaties in Vlaanderen schaars zijn is het, vanuit het principe van een duurzaam ruimtegebruik, bovendien van belang dat dergelijke locaties optimaal ingevuld geraken. Als verschillende projectontwikkelaars op een locatie actief zijn, kan het aangewezen zijn dat zij in overleg treden om voorstellen tot inplanting uit te werken die de optimale invulling kunnen verzekeren. Dit kan voor advies worden voorgelegd aan de IWWG. Dit is ook mogelijk bij het invullen van nieuwe locaties. Op die manier kunnen alle aspecten van de oprichting en effecten ervan op de omgeving als een geheel beoordeeld worden en kunnen vertragingen in de realisatie van projecten worden vermeden.

...”

De Raad merkt vooreerst op dat de niet-naleving van de principes, vervat in de Omzendbrief, bij gebrek aan verordenend karakter ervan, op zich niet tot de onwettigheid van de bestreden beslissing kan leiden.

Wat betreft de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening kan de verwerende partij, die ter zake een soevereine beoordelingsbevoegdheid heeft, zich richten naar het door de Omzendbrief aangereikte afwegingskader dat als toetsingskader kan gelden voor het ruimtelijk beleid inzake windturbines. Dit betekent evenwel niet dat de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening mag beperkt worden tot een louter formalistische toetsing aan de in de Omzendbrief opgenomen randvoorwaarden. De vergunningverlenende overheid moet het aangevraagde aan een concrete beoordeling onderwerpen. De aanvrager moet op zijn beurt een lokalisatienota indienen waarbij de keuze van locatie voor de windturbine gemotiveerd en onderbouwd wordt aan de hand van de in de hierboven bedoelde Omzendbrief beschreven afwegingselementen.

2.2

De verwerende partij verwijst in de bestreden beslissing naar deze Omzendbrief en overweegt, zowel in het onderdeel waar ze de bezwaren bespreekt, als het eigenlijke onderdeel over de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening vervolgens:

“ ...

5. *“De nieuwe windturbine sluit niet aan bij de reeds bestaande windturbines, in tegenstelling tot de lokalisatienota waar men spreekt over 'een mooi ruimtelijk geheel met de bestaande 3 windturbines. Bijgevolg is deze aanvraag ook in strijd met de omzendbrief R012014/02 die stelt dat de windturbines best in clusters kunnen geplaatst worden en dat het niet aangewezen is om verschillende individuele windturbines verspreid in te planten”.*

De aangevraagde turbine wordt in het verlengde van 3 reeds vergunde en in exploitatie zijnde windturbines gepland.

Het geheel van deze windturbines is gebundeld met bestaande lijninfrastructuur, meer bepaald met de E19 en de HST-lijn. De afstand tot de HST-lijn bedraagt circa 300 meter en de afstand tot de E19 bedraagt circa 350 meter. De tussenafstand tussen de reeds in exploitatie zijnde turbines bedraagt circa 500 meter. De tussenafstand tussen de meest zuidelijk in exploitatie zijnde turbine en de aangevraagde turbine bedraagt echter wel 1.500 meter. Er kan toch nog gesteld worden dat de 4 windturbines gebundeld zijn. Ze zijn opgenomen in de ruimtelijke corridor van lijninfrastructuren met windturbines die het landschap kenmerkt. Er kan bijgevolg gesteld worden dat de inplanting van windturbines in deze omgeving voldoet aan het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling.
(...)

Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening

(...)

1. A.h.v. de lokalisatienota

Zoals bepaald in de omzendbrief R012014/02 "afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" dient een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de oprichting van windturbines een lokalisatienota te bevatten. In deze lokalisatienota moet de locatiekeuze op basis van verschillende afwegingselementen worden gemotiveerd en onderbouwd.

Volgende afwegingselementen worden beschouwd:

• Ruimtelijke bundeling als fundamenteel uitgangsprincipe

Volgens de Vlaamse omzendbrief RO 2006/02 "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" dienen windturbines zoveel als mogelijk gebundeld te worden, om het behoud van de nog open resterende open ruimte in sterk verstedelijkt Vlaanderen te garanderen. De absolute voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van een clustering van windturbines. Een verspreide inplanting van verschillende individuele turbines is niet aangewezen.

In de nota "provinciale screening windmolens" wordt de betreffende zone beschouwd als een potentiële inplantingszone. De inplanting van windturbines is daarom mogelijk mits het opleggen van voorwaarden en mits er ter plaatse geen negatieve aanknopingspunten zijn.

Duurzaam ruimtegebruik houdt in dat rekening wordt gehouden met de meest optimale planmatige invulling van een gebied, onder andere in functie van de kwetsbaarheid en de draagkracht van het gebied. Windturbines kunnen nadrukkelijk een effect hebben op de site en de ruime omgeving. Artikel 1.1.4 stelt dat duurzaamheid een onderdeel vormt van de goede ruimtelijke ordening. Ook het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen gaat uit van duurzaamheid. Het komt er bijgevolg op aan de vraag naar locaties voor de inplanting van windturbines te verzoenen met de vraag naar een kwaliteitsvolle ruimtelijke ordening. Relevant voor het locatievraagstuk van windturbines is één van de basisdoelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, het behoud en waar mogelijk de versterking van het buitengebied.

Op de voorliggende locatie zijn voldoende elementen aanwezig die de inplanting van windturbines principieel kan rechtvaardigen.

De aangevraagde turbine wordt in het verlengde van 3 reeds vergunde en in exploitatie zijnde windturbines gepland.

Het geheel van deze windturbines is gebundeld met bestaande lijninfrastructuur, meer bepaald met de E19 en de HST-lijn. De afstand tot de HST-lijn bedraagt circa 300 meter en de afstand tot de E19 bedraagt circa 350 meter. De tussenafstand tussen de reeds in exploitatie zijnde turbines bedraagt circa 500 meter. De tussenafstand tussen de meest zuidelijk in exploitatie zijnde turbine en de aangevraagde turbine bedraagt echter wel 1.500 meter. Er kan gesteld worden dat de 4 windturbines gebundeld zijn. Ze zijn immers opgenomen in de ruimtelijke corridor van lijninfrastructuren (HST, E19 en windturbines) die het landschap kenmerkt.

Er kan bijgevolg gesteld worden dat de inplanting van windturbines in deze omgeving voldoet aan het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling.

(...)

De autosnelweg E19 vormt met de wegenis, de uitrusting van de wegenis (o.a. verlichtingspalen) en de zijdelingse bermaanleg een duidelijke lijninfrastructuur en een belangrijk landschapsbepalend element. Tevens bevindt zich ten westen van de E19 de HSL die dezelfde lijn volgt als de autosnelweg. In de nabije omgeving van de inplantingsplaats overheerst de invloed van deze bundel lijninfrastructuren. (...) Op grotere afstand wordt de windturbine gezien als voortzetting van reeds gebouwde turbines ten noorden van de projectzone.

..."

Uit het voorgaande blijkt dat de verwerende partij van oordeel is dat de inplantingslocatie van de windturbine verantwoord is omdat deze reeds opgenomen werd in de nota 'provinciale screening

windmolens' en er concreet sprake is van bundeling, aangezien de windturbine zal worden gebundeld met de E19, de lijn voor de hogesnelheidstrein (HST-lijn) en de bestaande drie windturbines. Ze spreekt van een ruimtelijke corridor van lijninfrastructuren die het landschap kenmerkt. De verwerende partij vermeldt ook expliciet de afstanden tot deze aanknopingspunten, respectievelijk 300, 350 en 1500 meter. De verzoekende partij meent dat deze laatste afstand te ver ligt van de aangevraagde windturbine, waardoor deze op een andere locatie en niet op één lijn komt te liggen ten opzichte van de reeds bestaande windturbines en waardoor niet aan het bundelingsprincipe zou zijn voldaan.

Het is dus duidelijk dat de verzoekende partijen een andere mening hebben inzake de invulling van het bundelingsprincipe, maar ze slagen er niet in aan te tonen dat het oordeel van de verwerende partij onzorgvuldig of kennelijk onredelijk is. De verwerende partij erkent de afstand van 1500 meter, maar motiveert waarom dit het bundelingsprincipe niet in de weg staat, namelijk omdat het voorkomen van de E19 en HST-lijn alsnog voor een bundeling van de vier windturbines zorgt. De verzoekende partijen hernemen in essentie hun bewaar, terwijl daar afdoende op werd geantwoord in de bestreden beslissing. Ze voeren geen bijkomend verweer, waaruit een foutieve of kennelijk onredelijke beoordeling zou moeten blijken. Bovendien, zoals de tussenkomende partij terecht stelt, bevat de (sowieso niet-verordende bepalingen van de) Omzendbrief, geen specificaties inzake afstanden in het licht van het bundelingsprincipe.

2.3

De bijkomende kritiek in de wederantwoordnota dat de turbines in de bestaande cluster een kleinere omvang hebben dan de geplande windturbine, kan niet in aanmerking worden genomen, aangezien - zoals de verwerende en de tussenkomende partij terecht aanvoeren - niet kan worden ingezien waarom de verzoekende partijen dit niet reeds konden opwerpen in het inleidende verzoekschrift. Voor zover de verzoekende partijen in dit verband ook nog de schending van de MER-regelgeving zouden invoeren, geldt dezelfde vaststelling, namelijk dat niet kan worden ingezien - en evenmin wordt aangetoond - dat de verzoekende partijen dit niet reeds konden opwerpen in het inleidende verzoekschrift.

Los daarvan stelt de Raad vast dat de verzoekende partijen niet uiteen zetten waarom de iets grotere hoogte van de aangevraagde windturbine strijdig zou zijn met het bundelingsprincipe, zoals omschreven in de Omzendbrief. Integendeel geldt dat de mogelijkheid van grotere windturbines uitdrukkelijk wordt voorzien in de Omzendbrief (*"In geval van uitbreiding van of aansluiting bij bestaande windturbines kunnen windturbines van een nieuwe generatie, die vaak groter zijn, worden toegelaten"*).

3.

In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat de verwerende partij is voorbij gegaan aan het ongunstige advies van de gemeente.

De verzoekende partijen stellen louter het volgende: *"... volledig voorbij aan het zeer gemotiveerde en uitgebreide advies van de gemeente, waaruit blijkt dat deze windturbine een onaanvaardbare en betekenisvolle aantasting van de openruimtecorridor en het waardevolle landschap tussen de diverse woonkernen vormt"*.

In de mate dit middelonderdeel zou moeten worden begrepen als een kritiek op de evaluatie van de landschappelijke kwaliteiten van de inplantingslocatie en de aansluiting van het aangevraagde bij het landschap in kwestie, oordeelt de Raad dat het loutere feit dat het advies van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente ter zake tot een andersluidend oordeel kwam,

op zich geenszins het foutieve of kennelijke onredelijke karakter van de beoordeling in de bestreden beslissing aantoont.

De verwerende partij kan immers afwijken van het advies van het college van burgemeester en schepenen indien ze haar beslissing op het punt waarop ze andersluidend oordeelt, des te zorgvuldiger motiveert. Dit betekent evenwel niet dat ze dat advies punt voor punt zou moeten weerleggen. Het volstaat dat uit de bestreden beslissing blijkt waarom ze de argumentatie in het advies niet volgt.

De verzoekende partijen zetten evenwel niet uiteen waaruit zou blijken dat de verwerende partij *“volledig voorbij is gegaan”* aan dit advies en op welke wijze de motivering dienaangaande zou tekort geschoten zijn.

Nog daargelaten de vraag of dit middelonderdeel ontvankelijk is in de zin van artikel 15, 4° Procedurebesluit, oordeelt de Raad dat het tegendeel waar is. De verwerende partij verwijst naar het advies van de gemeente en zet onder meer op bladzijden 7-8 van de bestreden beslissing uiteen waarom ze de visie van de gemeente (*“de open ruimteverbinding moet worden behouden”*) niet bijtreedt. Enerzijds overweegt ze dat het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan met aanduiding van de openruimtecorridor niet bindend is en anderzijds maakt de verwerende partij de afweging tussen voormeld belang en het werken aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling door maximaal in te zetten op duurzaam energieverbruik. Daarbij motiveert ze dat ze dit laatste belang liet primeren, gelet op het feit dat er geen bijkomende inname van het open gebied zal plaatsvinden omdat de zone deel uitmaakt van de infrastructuurcorridor. In zoverre dit werd aangevoerd, wordt noch de motiverings-, noch de zorgvuldigheidsplicht geschonden.

4.

De verzoekende partijen voeren in een derde onderdeel nog aan dat de afstand van de geplande windturbine tot aan de woningen en woonkernen onvoldoende groot is. Hoewel de verzoekende partijen de betrokken afstanden opsommen (318 meter tot de eerste woning, 540 meter tot het woonpark Hoge Heide, 700 meter tot de woonzone Overbroek), zetten ze niet uiteen waarom deze afstanden onvoldoende groot zouden zijn en evenmin hoe dit een schending zou uitmaken van de aangevoerde rechtsregels en bepalingen. Zoals de verwerende en de tussenkomenende partij terecht opmerken, beperken de verzoekende partijen zich tot de vage bewering dat *“het duidelijk is dat de afstand niet voldoende groot is”*. Het middelonderdeel is onontvankelijk wegens onvoldoende uiteenzetting van de geschonden geachte regelgeving of beginselen en de wijze waarop ze werden geschonden. Het is de Raad onvoldoende duidelijk wat de bestreden beslissing verweten wordt in het kader van de legaliteitstoetsing die de Raad moet doorvoeren. De latere (middelluitbreidende) uiteenzetting in de wederantwoordnota kan dit gebrek niet verhelpen.

Ten overvloede voegt de Raad hieraan toe dat de Omzendbrief met betrekking tot de functie wonen in de omgeving van een windturbine louter stelt dat er bijzondere aandacht moet besteed worden aan bewoonde vergunde of vergund geachte gebouwen in de omgeving, die vreemd zijn aan de inrichting en dat de mogelijke impact op het wooncomfort door geluidshinder, visuele hinder, slagschaduw, lichtbebakening enzovoort moet toegelicht worden in de lokalisatienota. De Omzendbrief maakt evenwel geen gewag van te respecteren afstanden.

5.

5.1

In een vierde onderdeel stellen de verzoekende partijen vooreerst dat niet kan worden ingezien, gelet op de omvang van de windturbine, dat er geen significant negatieve invloed zou zijn op de woonkernen en natuurwaarden in de omgeving.

Deze opportuniteitskritiek, waarbij de verzoekende partijen hun eigen (niet-onderbouwde) mening meegeven, volledig naast – en dus zonder deze concreet toe te passen op – de overwegingen van de bestreden beslissing en zonder aan te tonen waaruit deze invloed dan wel zou bestaan, is onontvankelijk. De verzoekende partijen tonen met hun kritiek niet aan dat de motieven ter zake gesteund zouden zijn op foutieve gegevens of kennelijk onredelijk zijn.

5.2

Bovendien menen de verzoekende partijen dat de verwerende partij rekening had moeten houden met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, waarin de betrokken locatie niet werd aangeduid als mogelijke zone voor windturbines.

Artikel 2.1.2, §7 VCRO stelt dat ruimtelijke structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen voor vergunningsaanvragen. Dit artikel is duidelijk. De verwerende partij is niet verplicht de richtinggevende bepalingen van het gemeentelijk structuurplan in overweging te nemen bij haar beslissing over de voorliggende aanvraag.

Artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 2° VCRO voorziet een mogelijkheid om rekening te houden met beleidsmatig gewenste ontwikkelingen, maar dit kan allerm minst als een verplichting worden geïnterpreteerd. De verwerende partij moet evenmin motiveren waarom ze geen toepassing heeft gemaakt van deze mogelijkheid.

De bestreden beslissing stelt in dat verband:

“ ...

Het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan is niet bindend. Het vertaalt weliswaar de ruimtelijke visie van de gemeente Brecht. In de nabije omgeving van de inplantingsplaats overheerst de invloed van de bundel van lijninfrastucturen rond de E19. De invloed van de bijkomende turbine is hieraan ruimtelijk ondergeschikt.

Op grotere afstand wordt de windturbine gezien als voortzetting van de reeds gebouwde turbines te noorden van de projectzone.

De beslissing over de voorliggende aanvraag behelst een afweging tussen het belang dat de gemeente hecht aan het behoud van een ruimteverbinding die zij als open en karakteristiek voor haar grondgebied acht en het werken aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling door maximaal in te zetten op duurzaam energiegebruik.

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar beslist om uitvoering te geven aan een aanvraag die kadert in duurzame ruimtelijke ontwikkeling door maximaal in te zetten op duurzaam energiegebruik. (In het kader van de bindende doelstellingen van Protocol 'Kyoto' dat op 16 februari 2005 in werking 'is getreden voor het verminderen van de broeikasgasemissies.)

...”

De Raad stelt vast dat de verwerende partij desondanks uitdrukkelijk motiveert waarom er van het gemeentelijk structuurplan en dus van de visie van het behoud van de ruimteverbinding wordt afgeweken. De Raad verwijst ter zake naar zijn beoordeling onder randnummer 3. De

verzoekende partijen tonen in dat verband niet aan dat de motivering feitelijk onjuist of kennelijk onredelijk zou zijn. Ze voeren bijvoorbeeld niet het minste betoog over het gegeven waarom het belang om in te zetten op duurzaam energiegebruik kennelijk onredelijk zou zijn afgewogen ten aanzien van de beleidsvisie van de gemeente Brecht, zoals vertaald in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

6.

Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen in dit middel de schending in van artikel 5.20.6.2.3 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna: VLAREM II), en van de formele en materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partijen zetten uiteen dat de exploitatie van de nieuwe windturbine tot gevolg zal hebben dat bijna heel het dorp Overbroek zal worden geconfronteerd met slagschaduw tussen de 4 en 8 uur per jaar. Een deel van het dorp zal meer dan 8 uur slagschaduw te verwerken krijgen en enkele woningen zelfs meer dan 16 uur of zelfs 32 uur. Ze verwijzen daarbij naar afbeeldingen uit de slagschaduwstudie, waarop de slagschaduwcontouren (aantal uren/ jaar) worden aangegeven. Op die manier zou de norm van maximum acht uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag kennelijk overschreden worden voor minstens een substantieel deel van de omgeving. De verzoekende partijen voeren aan dat in de bestreden beslissing niet wordt gesteld welke mitigerende maatregelen zullen worden genomen en hoe die zouden bijdragen tot het niet-overschrijden van de grenzen uit artikel 5.20.6.2.3 VLAREM II. Hoewel er een mogelijkheid bestaat om af te wijken van de grens van 4 uur slagschaduw per jaar, kon volgens de verzoekende partijen in dit geval geen uitzondering worden toegestaan omdat het niet gaat om een locatie waar slagschaduw geen hinder veroorzaakt.

De verzoekende partijen menen dat het uitermate twijfelachtig is of de verplichte toevoeging van de automatische stilstand module als sectorale voorwaarde voldoende zekerheid zal bieden inzake minder slagschaduw, aangezien dit mogelijks niet effectief is in een situatie met zeer veel schaduwgevoelige objecten en omdat dit er weliswaar voor kan zorgen dat er minder slagschaduw zal zijn, maar niet kan voorkomen dat er wel degelijk slagschaduw ontstaat.

Ze merken nog op dat er een cumulatief effect is met de windturbine ten noorden van het dorp Overbroek en dat er zich twee scholen in het projectgebied bevinden.

Ze vatten samen dat de bestreden beslissing niet afdoende aantoont dat er een garantie is dat de slagschaduwhinder werkelijk binnen de vooropgestelde limieten zal blijven. Evenmin blijkt uit de bestreden beslissing dat zorgvuldig met alle aspecten van de hinder inzake slagschaduw rekening gehouden werd. Een vergunning waarbij belangrijke milieueffecten niet voldoende betrokken worden in de afweging tot vergunning, is volgens hen onwettig.

2.

De verwerende partij citeert in haar antwoordnota het relevante onderdeel van de bestreden beslissing inzake slagschaduwhinder en stelt dat daaruit blijkt dat de nodige voorwaarden werden opgenomen om te garanderen dat de aanvraag in overeenstemming is met de milieudecreetgeving, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren.

Betreffende de stelling van de verzoekende partijen dat de controlemechanismes niet effectief zouden zijn, stelt de verwerende partij dat het vooreerst niet aan de verzoekende partijen is om de bedrijfseconomische haalbaarheid te appreciëren en daarnaast dat het uitrusten met een automatische stilstand module tot doel heeft de effecten op het milieu te voorkomen of te beperken tot een aanvaardbaar niveau.

3.

De tussenkomende partij antwoordt in haar schriftelijke uiteenzetting vooreerst dat de verzoekende partijen niet concreet uiteenzetten op welke wijze de *“formele en materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel”* zouden worden geschonden, zodat deze kritiek onontvankelijk is.

Bovendien meent ze dat de verzoekende partijen verkeerdelijk doen uitschijnen dat een heel dorp zou geconfronteerd worden met onaanvaardbare slagschaduwhinder.

De tussenkomende partij verduidelijkt dat uit de slagschaduwstudie blijkt dat voor een aantal slagschaduwgevoelige objecten de normen beperkt worden overschreden, waardoor de windturbine moet worden uitgerust met een stilstand module en de slagschaduwnormen van VLAREM II dus niet zullen worden overschreden. Dit werd als voorwaarde opgelegd in de bestreden beslissing. Ze wijst erop dat een automatische stilstand module garandeert dat de normen van artikel 5.20.6.2.3 van Vlarem II zullen worden gerespecteerd. De tussenkomende partij stipt aan dat de plicht om deze normen na te leven overigens een resultaatsverbintenis is. Ze besluit dat de verzoekende partijen niet aantonen waarom de automatische stilstand module de naleving van de normen niet zou garanderen, noch dat deze normen niet zouden volstaan om de hinder binnen aanvaardbare perken te houden. Bovendien meent de tussenkomende partij dat de verzoekende partijen louter vooropstellen dat er overmatige slagschaduwhinder zal ontstaan, terwijl ze dit niet onderbouwen, noch brengen ze een eigen studie bij die de vaststellingen van de slagschaduwstudie tegenspreken.

De tussenkomende partij stelt tot slot dat, in de mate de verzoekende partijen kritiek zouden hebben op het bijhouden van een slagschaduwlogboek, dit louter voortvloeit uit artikel 5.20.6.2.2 VLAREM II.

4.

De verzoekende partijen voegen in hun wederantwoordnota nog toe dat de toetsing die de verwerende partij deed, bezwaarlijk als afdoende kan worden bestempeld, aangezien ze louter verwijst naar de milieuvergunning. Ze merken op dat dit geen eigen beoordeling van de hinderaspecten is. Ze herhalen dat het voorliggend project niet voldoet aan de voorwaarde om te kunnen afwijken van de 4 uur/ jaar- grens en opperen dat een bijna blind geloof wordt gehecht aan de automatische stilstand module.

De verzoekende partijen plaatsen bovendien vraagtekens bij de nauwkeurigheid van de slagschaduwstudie. Ze verwijzen in dat verband naar een in die studie opgenomen afstand tot

een slagschaduwgevoelig object die niet zou kloppen en waarmee ten onrechte geen rekening werd gehouden in de beoordeling van de slagschaduw.

Ze herhalen hun besluit dat de verwerende partij ter weerlegging van de slagschaduwhinder is uitgegaan van feitelijk foutieve informatie, die de argumentatie van de verwerende (en de tussenkomende partij) onmogelijk kan schragen.

5.

De verwerende partij antwoordt in haar laatste nota nog dat de beoordeling inzake slagschaduw niet wordt doorgeschoven naar de milieuvergunning, aangezien de verwerende partij zich de beoordeling van deze hinderaspecten eigen heeft gemaakt door eveneens het advies van de Afdeling Milieuvergunning in bijlage op te nemen.

6.

De tussenkomende partij antwoordt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting op de kritiek die de verzoekende partijen hebben op de nauwkeurigheid van de slagschaduwstudie en zet uiteen dat het feit dat in de slagschaduwstudie wordt gekozen voor de 8 meest nabijgelegen woningen, niet wegneemt dat er mogelijk andere slagschaduwgevoelige objecten zijn, aangezien de slagschaduwstudie niet als doel had om een exhaustieve analyse te maken. Ze benadrukt dat wel de cumulatieve effecten met de drie bestaande windturbines werden onderzocht.

Daarnaast betwist ze dat in de bestreden beslissing enkel zou worden doorverwezen naar de milieuvergunning. Bovendien is dergelijke doorverwijzing volgens de rechtspraak van de Raad niet ongeoorloofd indien het om stedenbouwkundig minder relevante hinderaspecten gaat. In het bijzonder verwijst ze naar een arrest waarin werd geoordeeld dat het toegelaten is dat een meer gedetailleerde evaluatie van de aspecten geluid, slagschaduw en veiligheid wordt overgelaten aan de milieuvergunning. Ze wijst ook op de sectorale normen, die bij exploitatie moeten gerespecteerd worden.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen voeren in essentie aan dat uit de schaduwstudie zou blijken dat een aantal woningen zullen worden geconfronteerd met overmatige slagschaduw en dat de bijzondere voorwaarde inzake slagschaduwhinder die in de bestreden beslissing werd opgelegd, de overschrijdingen van de VLAREM-norm (maximum 8u/j slagschaduw), niet zal kunnen voorkomen. Minstens zou de norm van maximum 4u/j slagschaduw niet worden nageleefd, terwijl in huidig geval geen uitzondering op deze norm kan worden toegestaan. Bovendien menen ze dat de automatische stilstand module niet kan garanderen dat er minder slagschaduw zou zijn. Er wordt volgens de verzoekende partijen evenmin gemotiveerd welke milderende maatregelen moeten worden genomen en hoe deze zouden zorgen voor het respecteren van de normen. Tot slot lijken ze voor te houden dat er ten onrechte geen rekening werd gehouden met de hinder voor twee scholen in de buurt.

2.

2.1

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 5.20.6.2.3 VLAREM II, in samenhang met de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Artikel 5.20.6.2.3 VLAREM II luidt, in toepasselijke vorm, als volgt:

“ ...

Voor relevante slagschaduwgevoelige objecten in alle andere gebieden, en voor woningen in industriegebied, geldt een maximum van acht uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag.

Voormeld artikel 5.20.6.2.3 VLAREM II maakt deel uit van de sectorale normen die aan de exploitant worden opgelegd met als doel het voorkomen en beperken van milieuhinder van allerlei aard. Dit artikel is in de eerste plaats gericht tot de exploitant. De beoordeling over de al dan niet haalbaarheid van de norm behoort daarentegen wel tot de beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheid. In het kader van haar zorgvuldigheidsplicht zal de vergunningverlenende overheid, rekening houdend met alle relevante feitelijke omstandigheden, moeten beoordelen of de hinder die door de geplande windturbine op het vlak van de slagschaduw, tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijft.

In de bestreden beslissing besluit de verwerende partij dat de slagschaduwhinder tot een aanvaardbaar niveau kan beperkt worden. Dit besluit steunt op het advies van de Afdeling Milieuvergunningen, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van 6 juli 2016, verleend in het kader van de milieuvergunningsaanvraag, waar inzake slagschaduw positief wordt geadviseerd mits de windturbines worden uitgerust met de standstil module, zoals verplicht opgelegd door artikel 5.20.6.2.1 VLAREM II. Deze laatste norm voorziet immers een automatische standstil module die verplicht wordt opgelegd zodra een slagschaduwgevoelig object zich bevindt binnen de contour van vier uur verwachte slagschaduw per jaar. Deze afdeling stelde voor dat, aanvullend op de sectorale voorwaarden uit artikel 5.20.6.2 VLAREM II als voorwaarde zou worden opgenomen dat de cumulatieve effectieve slagschaduw niet meer mag bedragen dan de waarden vermeld in artikel 5.20.6.2.3 VLAREM II.

2.2

De verzoekende partijen voeren in dit middel enkel aan dat ze twijfelen of de standstil module voldoende zekerheid zal bieden om minder slagschaduw te hebben en dus binnen de VLAREM-limieten te blijven. Ze hekelen tevens de afwezigheid van concrete mitigerende maatregelen.

De verzoekende partijen gaan eraan voorbij dat de slagschaduwproductie in de eerste plaats verbonden is aan de exploitatie van een windturbine en in die optiek als milieutechnisch aspect moet worden beschouwd en onderzocht. Dit belet echter niet dat met eventuele slagschaduwhinder als hinderaspect ook vanuit ruimtelijk oogpunt rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag. De Raad benadrukt dat de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning elk hun eigen finaliteit hebben. In de mate dat met dit middel een schending van de goede ruimtelijke ordening zou worden aangevoerd (in samenhang met de motiveringsplicht en de zorgvuldigheidsplicht), stelt de Raad vast dat de verzoekende partijen niet uiteen zetten dat de verwerende partij op onzorgvuldige wijze of kennelijk onredelijk zou hebben geoordeeld dat de slagschaduwhinder aanvaardbaar zou zijn.

De Raad voegt hieraan ten overvloede toe dat het loutere feit dat uit de voorgelegde slagschaduwstudie blijkt dat er een overschrijding van de normen kan plaatsvinden, de verwerende partij in het kader van haar appreciatiebevoegdheid niet automatisch noopt tot de conclusie dat er sprake is van *onaanvaardbare* hinder, waardoor het afleveren van de vergunning

niet zou stroken met de goede ruimtelijke ordening, temeer nu het naleven van de slagschaduwnormen – nog los van de opgelegde vergunningsvoorwaarde - een resultaatsverbintenis met zich meebrengt in hoofde van de aanvrager. De vermelde Vlarem-regelgeving is immers verordenend en voldoende precies en biedt ter zake voldoende waarborgen dat de mogelijke hinderaspecten worden vermeden of verholpen. Als blijkt dat de hinderbeperkende maatregelen (te weten de toevoeging van de standstil module) voldoende is om de hinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken, komt het bovendien enkel toe aan de exploitant en dus de tussenkommende partij om te oordelen over de bedrijfseconomische opportuniteit van de aanvraag. De vergunningverlenende overheid kan en mag dit niet in zijn plaats doen. Op de aanwending van de standstil module en dus de vraag of de normen worden nageleefd zijn tot slot ook controles ingebouwd in de regelgeving en voorziet artikel 5.20.6.2.2 VLAREM II de nodige modaliteiten en vereisten.

Bovendien verwijst de bestreden beslissing ook naar de project-m.e.r.-screeningsnota (inclusief bijlagen) die bij de aanvraag gevoegd werd, waarin wordt besloten dat de milieueffecten inzake licht en stralingen (slagschaduw) van de aanvraag niet aanzienlijk zijn, gelet op de verbintenis van de tussenkommende partij om de Vlarem-normen na te leven en dit met behulp van de automatische stilstandmodule. Deze project-m.e.r.-screeningsnota werd beoordeeld en bevestigd door de verwerende partij en de conclusies ervan worden niet gemotiveerd tegengesproken door de verzoekende partijen.

Waar de verzoekende partijen “twijfelen” of de toevoeging van een automatische stilstandmodule voldoende zekerheid zou bieden, uiten ze louter een niet onderbouwde opportuniteitskritiek. Ze tonen niet in het minst aan dat wanneer de stilstand module zijn werk doet, er onaanvaardbare slagschaduwhinder zou kunnen zijn. Gelet op de sectorale voorwaarde van artikel 5.20.6.2.1 VLAREM II (*Als een slagschaduwgevoelig object zich bevindt binnen de contour van vier uur verwachte slagschaduw per jaar van de windturbine, wordt de windturbine uitgerust met een automatische stilstand module*) mag ervan worden uitgegaan dat dergelijke stilstand module afdoende garanties biedt. Het omgekeerde voorhouden, is in essentie kritiek op de (effectiviteit van de) keuzes/plichten die in VLAREM II werden gemaakt/opgenomen, waarover de Raad niet kan oordelen.

Er kan terzake geen rekening worden gehouden met de bijkomende kritiek in de wederantwoordnota, waarbij de verzoekende partijen voor het eerst de motivering van de verwerende partij inzake hinder bekritiseert omwille van een “loutere verwijzing naar de milieuvergunning”, en ze aanvoeren dat de verwerende partij “geen eigen beoordeling heeft uitgevoerd”, nu niet kan worden ingezien waarom dit nog niet kon worden uiteengezet in het verzoekschrift.

2.3

Welke schending de verzoekende partijen trachten aan te voeren met de argumentatie dat de eigenlijke norm slechts 4u/j slagschaduw zou voorschrijven en dat daar slechts uitzonderlijk zou mogen worden van worden afgeweken, is de Raad onduidelijk. Er is de Raad geen dergelijke regelgeving bekend.

2.4

De verzoekende partijen voeren tot slot nog dat het onderzoek naar dit hinderaspect onzorgvuldig zou zijn gebeurd omdat geen rekening zou zijn gehouden met het feit dat er zich twee scholen in het projectgebied bevinden. Bij gebrek aan enige situering van deze scholen (noch op kaart, noch

qua afstanden ten aanzien van de windturbine) door de verzoekende partijen en evenmin enige verduidelijking gegeven wordt over de gevreesde slagschaduw, kan de Raad niet nagaan of de verwerende partij met dit feitelijk gegeven diende rekening te houden in het kader van haar te voeren onderzoek en of dit de verwerende partij belette om met kennis van zaken te beslissen.

De Raad brengt ten overvloede in herinnering dat bij de beoordeling van het aspect slagschaduw het in de eerste plaats aan de vergunningverlenende overheid is om uit te maken wat de relevante in de omgeving bestaande toestand is. De vergunningverlenende overheid moet immers bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening rekening houden met de in de omgeving bestaande toestand. De 'in de omgeving bestaande toestand' is echter de voor het dossier 'relevante in de omgeving bestaande toestand', rekening houdende met de specifieke gegevens van het dossier en met de aandachtspunten en criteria uit artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO. De verzoekende partijen zetten in dat verband niet uiteen dat de verwerende partij buiten de grenzen van haar appreciatiebevoegdheid de twee scholen buiten beschouwing zou hebben gelaten. In gans het middel wordt trouwens de link met de goede ruimtelijke ordening amper gelegd.

Met de bijkomende kritiek in de wederantwoordnota, waarbij voor het eerst wordt gesteld dat de verwerende partij zich in strijd met het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel baseerde op foutieve feitelijke gegevens, gelet op de vermeende onnauwkeurigheid van de slagschaduwstudie, kan geen rekening worden gehouden nu niet kan worden ingezien waarom dit nog niet kon worden uiteengezet in het verzoekschrift.

3.

Het middel wordt verworpen.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen in dit middel de schending in van artikel 5.20.6.2.4 VLAREM II, de formele en materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Vooreerst stellen ze dat de bovenop de VLAREM II-normen opgelegde bijzondere voorwaarde inzake het laten uitvoeren van een controlemeting van het geluid niet wegneemt dat de windturbine wel degelijk geluidshinder zal veroorzaken en dat wetenschappelijk vaststaat dat dergelijke geluidsoverlast een nadelige impact heeft op de gezondheid van omwonenden. Ze verwijzen daarvoor naar een Nederlands rapport en citeren een aantal conclusies.

Vervolgens stellen ze de “voldoende beperking” van de geluidshinder mits naleven van de voorwaarde ook sterk in vraag. Ze lichten toe dat de bewoners van Overbroek nu reeds geluidshinder van de bestaande windturbines ondervinden en dat de nieuwe windturbine het gecumuleerde effect nog zal vergroten. Ze stellen zich kritische vragen bij de exactheid van de geluidsstudie waarnaar in de bestreden beslissing verwezen wordt, omdat die op verkeerde wijze zou refereren aan de bestemmingsgebieden.

De verzoekende partijen besluiten dat niet afdoende wordt aangetoond dat de bestreden beslissing zorgvuldig alle aspecten inzake geluidshinder in overweging genomen heeft en evenmin dat de bijzondere voorwaarde werkelijk de geluidshinder substantieel zal verlagen.

2.

De verwerende partij citeert in haar antwoordnota het relevante onderdeel van de bestreden beslissing inzake geluidshinder en stelt dat daaruit blijkt dat de nodige voorwaarden werden ogenomen om te garanderen dat de aanvraag in overeenstemming is met de milieudecreetgeving, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren. Ze voegt daar nog aan toe dat het instrument van de controlemeting voldoende garanties biedt.

3.

De tussenkomende partij antwoordt in haar schriftelijke uiteenzetting ten eerste dat verzoekende partijen niet concreet uiteenzetten op welke wijze de *“formele en materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel”* zouden worden geschonden, zodat deze kritiek onontvankelijk is.

Ze vervolgt dat uit de geluidsstudie duidelijk blijkt dat de windturbine steeds de milieukwaliteitsnormen zal respecteren in alle evaluatiepunten, ook wanneer de gecumuleerde effecten in rekening worden gebracht. In de bestreden beslissing werd volgens haar dan ook terecht geoordeeld dat de exploitatie van de windturbine geen onaanvaardbare geluidshinder zal veroorzaken, en dat de verzoekende partijen niet aantonen dat de geluidsnormen niet zouden volstaan om de hinder tot het aanvaardbare niveau te beperken.

Wat de bijzondere voorwaarde van de controlemeting betreft, stelt de tussenkomende partij dat, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, deze voorwaarde in geen geval betekent dat de geluidsnormen niet zouden worden gehaald of dat er overdreven geluidshinder zal worden veroorzaakt. Dergelijke voorwaarde is volgens haar immers niets meer dan een bijkomende garantie voor een goede controle op de naleving van de vergunningsvoorwaarden en de sectorale geluidsnormen. Deze naleving is overigens een resultaatsverbintenis voor de exploitant.

Over de geluidsstudie stelt de tussenkomende partij dat deze zeker niet op een onzorgvuldige wijze werd uitgevoerd. De vermelding van “agrarisch gebied” voor het derde evaluatiepunt, waar een zonevreemde woning gelegen is, is geenszins foutief, zoals de verzoekende partijen lijken aan te geven.

Daarnaast meent de tussenkomende partij dat de verzoekende partijen niet concreet aantonen dat de exploitatie van de windturbine zou leiden tot gezondheidsproblemen. De verzoekende partijen verwijzen wel naar een studie, maar er zijn minstens evenveel wetenschappelijk onderbouwde studies die tot andere vaststellingen komen. De tussenkomende partij merkt op dat de verzoekende partijen echter volledig voorbij gaan aan de resultaten van de geluidsstudie waaruit blijkt dat de sectorale normen zullen worden gerespecteerd en dat ze niet aannemelijk maken dat bij naleving van deze normen er gezondheidsproblemen zouden kunnen optreden.

4.

De verzoekende partijen argumenteren in hun wederantwoordnota dat de bestreden beslissing van louter theoretische modellen vertrekt en niet aantoont dat inzake geluidshinder er een grondige afweging gebeurd is, maar louter formalistisch stelt dat aan de Vlare-normen voldaan is. Ze zijn van oordeel dat de verwerende partij op die wijze geheel voorbijgaat aan hun bezwaren

inzake de cumulatieve geluidseffecten van de reeds aanwezige windturbines, autosnelweg en spoorlijn. Ze merken ook nog op dat de bestreden beslissing louter verwijst naar een advies van de Vlaamse overheid, dat uitgebracht werd in het kader van de milieuvergunningsaanvraag, maar geen eigen beoordeling uitvoert inzake de hinder.

5.

De verwerende partij antwoordt in haar laatste nota nog dat de beoordeling inzake geluidshinder niet wordt doorgeschoven naar de milieuvergunning, aangezien de verwerende partij zich de beoordeling van deze hinderaspecten eigen heeft gemaakt door eveneens het advies van de Afdeling Milieuvergunning in bijlage op te nemen.

6.

De tussenkomende partij voegt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog toe dat het criterium 'gezondheid' niet expliciet in de beoordeling van de hinderaspecten moet worden opgenomen, enkel indien noodzakelijk of relevant. Daarnaast betwist ze dat in de bestreden beslissing enkel zou worden doorverwezen naar de milieuvergunning. Bovendien is dergelijke doorverwijzing volgens de rechtspraak van de Raad niet ongeoorloofd indien het om stedenbouwkundig minder relevante hinderaspecten gaat. In het bijzonder verwijst ze naar een arrest waarin werd geoordeeld dat het toegelaten is dat een meer gedetailleerde evaluatie van de aspecten geluid, slagschaduw en veiligheid wordt overgelaten aan de milieuvergunning.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen stellen in essentie dat de bijzondere voorwaarde die de verwerende partij aan de vergunning verbindt inzake het aspect geluid, niet kan voorkomen dat er geluidshinder (met gezondheidseffecten) zal zijn, minstens dat deze voorwaarde de geluidshinder onvoldoende zal beperken. Het aspect geluidshinder zou onzorgvuldig onderzocht/beoordeeld zijn.

2.

2.1

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 5.20.6.4 VLAREM II, in samenhang met de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Artikel 5.20.6.4.1 VLAREM II luidt, in toepasselijke vorm, als volgt:

“ ...

Geluidsmetingen worden uitgevoerd door een erkende milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid, vermeld in artikel 6, 1°, c), van het VLAREL. De erkende deskundige richt zich naar de meetvoorschriften van de minister bevoegd voor leefmilieu.

...”

Artikel 5.20.6.2. VLAREM II luidt als volgt:

“ ...

Het specifieke geluid in openlucht wordt, tenzij anders vermeld in de milieuvergunning, in de nabijheid van het dichtstbijzijnde bewoonde gebouw vreemd aan de inrichting of het

dichtstbijzijnde woongebied of woonuitbreidingsgebied, per beoordelingsperiode beperkt tot de richtwaarde vermeld in bijlage 5.20.6.1 of tot het achtergrondgeluid, vermeld in bijlage 4B, punt F14, 3, van titel I van dit besluit: $L_{sp} \leq \text{MAX}(\text{richtwaarde}, LA_{95})$. Als men gebruik wil maken van het achtergrondgeluid om een hogere norm te bekomen, geldt dat de afstand van de windturbines tot de woningen, meer dan drie maal de rotordiameter moet bedragen.

...

Voormeld artikelen uit 5.20.6.4 VLAREM II maken deel uit van de sectorale normen die aan de exploitant worden opgelegd met als doel het voorkomen en beperken van milieuhinder van allerlei aard. Zoals reeds gesteld onder de beoordeling van het tweede middel zijn deze normen in de eerste plaats gericht tot de exploitant. De beoordeling over de al dan niet haalbaarheid van de normen behoort daarentegen wel tot de beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheid. In het kader van haar zorgvuldigheidsplicht zal de vergunningverlenende overheid, rekening houdend met alle relevante feitelijke omstandigheden, moeten beoordelen of de hinder die door de geplande windturbine op het vlak van geluid wordt veroorzaakt, tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijft.

In de bestreden beslissing besluit de verwerende partij dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau kan beperkt worden. Dit besluit steunt op het advies van de Afdeling Milieuvergunningen, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van 6 juli 2016, verleend in het kader van de milieuvergunningsaanvraag, waar inzake geluid positief wordt geadviseerd mits een controlemeting van het geluid wordt opgelegd binnen een termijn van zes maanden na het in gebruik stellen van de windturbine. De in de bestreden beslissing opgelegde voorwaarde houdt in dat binnen de zes maanden een controlemeting van het geluid moet worden uitgevoerd door een erkend milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen; wanneer uit de metingen zou blijken dat niet aan de VlareM II-voorwaarden voldaan wordt, dient het rotortoerental (en het geproduceerde) vermogen van deze windturbine of (één van) de 3 overige windturbines verlaagd te worden.

2.2

De opgelegde controlemeting moet beschouwd worden als een garantie voor een goede controle op de naleving van de vergunningsvoorwaarden en het voldoen aan de VlareM-normen.

De kritiek dat de bijzondere voorwaarde van controlemeting met desgevallend vermogensreducties de geluidshinder onvoldoende zou beperken, is niet te begrijpen.

Immers, deze voorwaarde, overgenomen uit het advies van de Afdeling Milieuvergunningen, is louter ingegeven vanuit de vaststelling dat wanneer er voor twee bepaalde windturbintypes zou worden gekozen, de norm in de avond- en nachtperiode maar net zal gehaald worden in twee evaluatiepunten. Uit deze voorwaarde kan dus niet worden afgeleid dat het geluid de normen zal overschrijden, laat staan dat hieruit zou blijken dat de geluidshinder onaanvaardbaar zal zijn. In de mate uit deze kritiek zou moeten worden afgeleid dat de verzoekende partijen van mening zijn dat de naleving van de VlareM-normen onvoldoende garanties bieden, blijven ze steken in opportunistiekritiek en tonen ze alleszins niet aan dat (en waarom) de naleving van deze normen onvoldoende waarborgen zou bieden om onaanvaardbare geluidshinder (en eventuele gezondheidseffecten) te voorkomen. De betreffende VlareM-regelgeving is verordenend en voldoende precies en biedt ter zake dan ook voldoende waarborgen om mogelijke hinder te vermijden.

3.

Ook inzake de geluidsproductie moet opgemerkt worden dat dit in eerste instantie verbonden is aan de exploitatie van een windturbine en in die optiek als milieutechnisch aspect moet worden beschouwd en onderzocht. Dit belet echter niet dat met eventuele geluidshinder als hinderaspect ook vanuit ruimtelijk oogpunt rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag.

Voor zover dit middel ook begrepen zou moeten worden als het invoeren een schending van de goede ruimtelijke ordening, al dan niet in samenhang met de motiveringsplicht en de zorgvuldigheidsplicht, stelt de Raad vast dat de verzoekende partijen louter vooropstellen dat er zich nog (een zekere mate van) geluidshinder zou kunnen voordoen, maar niet uiteen zetten dat de verwerende partij kennelijk onredelijk zou hebben geoordeeld dat de geluidshinder (en daaraan gelinkte gezondheidseffecten) tot een aanvaardbaar niveau beperkt zou zijn. De loutere verwijzing naar een (algemeen) rapport inzake de gezondheidseffecten van geluid van windturbines, doet geen afbreuk aan voorgaande vaststelling. De verzoekende partijen slagen er niet in aan te tonen dat de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening op dit punt onzorgvuldig, foutief of kennelijk onredelijk zou zijn.

4.

Ten overvloede voegt de Raad daaraan toe dat in alle geval niet kan worden ingezien dat de geluidshinder (en daaraan gelinkte gezondheidseffecten) op kennelijk onredelijke wijze als aanvaardbaar zou zijn beoordeeld. De verwerende partij stelt in de bestreden beslissing immers dat door het voldoen aan de Vlare-normen de hinder tot een minimaal, aanvaardbaar niveau wordt herleid en dat de gezondheid niet in het gedrang wordt gebracht. Ze verwijst daarbij naar de project-m.e.r.-screeningsnota, waarbij uit de bijgevoegde geluidsstudie blijkt dat het project (zowel het geluidsdruk-niveau van de individuele windturbine als deze gecumuleerd met de drie bestaande windturbines), zonder vermogensreducties, steeds zal voldoen aan deze Vlare-normen, wat ook bevestigd wordt door het advies van de Afdeling Milieuvergunningen, dat als bijlage aan de bestreden beslissing werd toegevoegd en waarop de verwerende partij zich gebaseerd heeft.

In de mate de verzoekende partijen aanvoeren dat het onderzoek naar dit hinderaspect onzorgvuldig zou zijn gebeurd, stelt de Raad vast dat ze voornamelijk lijken te verwijzen naar het feit dat een verkeerde referentie naar de bestemmingsgebieden zou zijn gehanteerd. Nog los van de vaststelling dat het evaluatiepunt 3 aan de Zoegweg 26 wel degelijk in agrarisch gebied gelegen is, zodat de kritiek van verzoekende partijen feitelijke grondslag mist, oordeelt de Raad dat de verzoekende partijen meer moeten doen dan een vage poging om de geluidsstudie in diskrediet te brengen, wanneer ze met succes wensen aan te voeren dat de verwerende partij zich bij haar onderzoek zou hebben gebaseerd op verkeerde feitelijke gegevens. De beweringen van de verzoekende partijen zijn immers niet alleen feitelijk onjuist, bovendien tonen ze niet aan hoe dit beweerd 'gebrek' een invloed heeft gehad op de algehele conclusie van de geluidsstudie.

De Raad hield geen rekening met de bijkomende grieven in de wederantwoordnota, waarbij de verzoekende partijen in essentie de motivering van de verwerende partij inzake hinder bekritiseert omwille van een "loutere verwijzing naar een advies van de Afdeling Milieuvergunningen" en een "onvoldoende weerlegging van hun bezwaren" en waarbij ze besluiten dat de verwerende partij dus *"geen eigen beoordeling heeft uitgevoerd"*. Hiermee geven

de verzoekende partijen immers een nieuwe wending aan het middel terwijl ze niet aanvoeren, noch kan ingezien worden waarom dit nog niet kon worden uiteengezet in het verzoekschrift.

4.

Het middel wordt verworpen.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen in dit middel de schending in van de artikelen 8, 14, §1 en 16, §1 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurdecreet) en van artikel 1.2.1, §2 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM), zijnde het standstill-beginsel en de zorgplicht.

De verzoekende partijen verwijzen naar het negatieve advies van de gemeente Brecht, waaruit blijkt dat de inplanting van een nieuwe, grootschalige windturbine een veel grotere landschappelijke impact zal hebben dan de reeds aanwezige windturbines en lijninfrastructuren. Ze voeren aan dat de inplanting van de gevraagde windturbine de 'openruimtecorridor' tussen de dorpskernen zal aantasten. Deze corridor vormt volgens hen de verbinding tussen enkele waardevolle landschappen en bevat ook enkele wildtunnels onder de E19 en de HST-lijn. Ze besluiten dat de aanwezigheid van de windturbine 'verstorend' zou zijn.

2.

De verwerende partij stelt in haar antwoordnota dat het ongunstige advies van de gemeente handelt over het landschap, wat moet worden onderscheiden van het milieu (en de natuur). Ze citeert de relevante overwegingen uit de bestreden beslissing en stelt dat daarin aansluiting werd gezocht bij het advies van het Agentschap Natuur en Bos. Ze stelt vast dat de verzoekende partijen dit advies niet inhoudelijk bekritisieren.

Met betrekking tot de aangevoerde schending van artikel 16, §1 Natuurdecreet stelt de verwerende partij dat deze natuurtoets enkel relevant is wanneer er een risico bestaat op het ontstaan van 'vermijdbare' schade aan natuurwaarden, maar dat de verzoekende partijen niet concreet aannemelijk maken dat het project vermijdbare schade zou teweeg brengen.

Voor de aangevoerde schending van artikel 14, §1 Natuurdecreet stelt ze nog dat de zorgplicht zich niet tot de vergunningverlenende overheid richt.

3.

De tussenkomende partij treedt de verwerende partij in haar schriftelijke uiteenzetting bij dat artikel 14, §1 Natuurdecreet (met de zorgplicht) zich niet tot de vergunningverlenende overheid richt.

Daarnaast meent ze dat een vergunning enkel kan worden geweigerd op grond van artikel 16 van het Natuurdecreet als de aanvrager niet bereid is maatregelen te nemen om natuurschade te beperken alhoewel dit goed mogelijk is. Ze wijst erop dat alle mogelijke milderende maatregelen werden onderzocht, maar dat uit de natuurstudie bleek dat het project geen nadelige

effecten zal veroorzaken zodat geen bijkomende maatregelen noodzakelijk bleken. Ze stipt aan dat de verzoekende partijen niet aantonen dat de studies, het aanvraagdossier, de adviezen of de bestreden beslissing onvoldoende rekening zouden hebben gehouden met de aanwezige natuurwaarden. Ze herinnert tevens aan het feit dat artikel 16, §1 Natuurdecreet geen bijzondere formele motiveringsplicht oplegt en dat het voldoende is dat uit het dossier blijkt dat de natuurimpact werd onderzocht. Gelet op de natuurstudie en het advies van Agentschap Natuur en Bos, kon de bestreden beslissing volgens haar dan ook besluiten dat het project geen aanzienlijke milieueffecten zal veroorzaken. Ze verwijst ook nog naar de lokalisatienota met de bijgevoegde landschapsstudie.

Voor wat betreft de wildtunnels waarvan de verzoekende partijen gewag maken, stelt de tussenkomende partij vast dat de verzoekende partijen niet concreet aanduiden waar deze zich bevinden en wat de impact van de windturbine erop kan zijn. Hoe dan ook zal de windturbine in geen geval een belemmering vormen voor wild dat zou gebruik willen maken van de wildtunnels.

4.

De verzoekende partijen voeren in hun wederantwoordnota aan dat de kans op vermijdbare schade zeer reëel lijkt, gelet op de aanwezigheid van een vogelrichtlijngebied, een habitatgebied, meerdere biologisch waardevolle tot zeer waardevolle gebieden en wildtunnels.

Ze beklagen zich over het feit dat de bestreden beslissing enkel verwijst naar het advies van het Agentschap Natuur en Bos, dat zich op zijn beurt zonder verdere motivering zou baseren op de natuurstudie van de aanvrager.

Wat het aspect van de wildtunnels betreft, menen ze dat de windturbine wel effecten kan creëren op diersoorten die ervan willen gebruik maken.

De verzoekende partijen besluiten dat de bestreden beslissing niet aantoont dat geen vermijdbare schade zal ontstaan aan de natuurwaarden, gezien een verwijzing naar een advies, dat zelf grotendeels verwijst naar een nota van de vergunningsaanvrager, hierbij niet kan volstaan.

5.

In haar laatste nota betoogt de verwerende partij dat de verzoekende partijen opnieuw hun middel uitbreiden door in hun wederantwoordnota plots op te nemen dat de motivering in de bestreden beslissing te beperkt zou zijn.

Ze voegt daaraan toe dat ze alleszins niet inziet hoe landdieren die gebruik maken van de wildtunnel geraakt zouden kunnen worden door een windturbine.

6.

De tussenkomende partij voegt niets wezenlijks toe in haar laatste schriftelijke uiteenzetting.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen voeren samengevat aan dat uit het ongunstige advies van de gemeente Brecht een grote landschappelijke impact blijkt en dat dit “tegenover” het advies van het

Agentschap Natuur en Bos moet worden geplaatst. Daarnaast somt ze een aantal natuurelementen op die zouden worden aangetast of verstoord.

2.

2.1

De Raad merkt vooreerst op dat de verzoekende partijen niet concreet toelichten hoe de bestreden beslissing artikel 1.2.1, §2 DABM en artikel 8 Natuurdecreet, noch hoe het artikel 14, §1 schendt. In de mate dat het middel op voormelde schendingen gesteund is, is het onontvankelijk in het licht van artikel 15, 4° Procedurebesluit.

Immers, een middel(onderdeel) is slechts ontvankelijk als het minstens een voldoende omschrijving bevat van de geschonden geachte regelgeving of beginselen van behoorlijk bestuur en wordt verduidelijkt op welke wijze vermelde regelgeving of beginselen worden geschonden. Dit voorschrift vereist dat de uiteenzetting in het verzoekschrift het mogelijk maakt duidelijk en ondubbelzinnig te begrijpen wat de bestreden beslissing verweten wordt in het kader van de legaliteitstoetsing die de Raad doorvoert.

Dit is hier niet het geval. De verzoekende partijen kunnen zich niet beperken tot het citeren van de inhoud van deze artikelen om daarna een algemene theoretische uitleg te verschaffen over het 'standstill-beginsel' en de zorgplicht, zonder dit concreet toe te passen op de (overwegingen van) de bestreden beslissing. De losse (niet bewezen, noch onderbouwde) beschouwingen inzake schade voor natuurelementen in de buurt, doet hier niet anders over beslissen. Dit geldt evenzeer voor de loutere verwijzing naar het ongunstige advies van de gemeente Brecht, waarin aandacht werd gevestigd op de 'grote landschappelijke impact'.

2.2

Ten overvloede merkt de Raad ten eerste op dat het standstill-beginsel op zich, nu het slechts algemene principes op het vlak van het algemeen milieubeleid inhoudt (namelijk dat de overheid het bestaande beschermingsniveau niet mag afbouwen zonder redenen die verband houden met het algemeen belang en na het zorgvuldig afwegen van alle betrokken belangen), niet afdwingbaar is, tenzij ook de schending van direct afdwingbare normen die dit beginsel concretiseren, wordt ingeroepen (en verduidelijkt).

Ten tweede moet met de verwerende en tussenkomende partij worden vastgesteld dat artikel 14, §1 van het Natuurdecreet zich in eerste instantie richt tot de initiatiefnemer van een project en niet tot de vergunningverlenende overheid. De verwerende partij kan bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag deze bepaling dus niet hebben geschonden, zodat de verzoekende partijen zich niet op nuttige wijze op de schending van artikel 14, §1 van het Natuurdecreet kunnen inroepen.

3.

De natuurtoets verplicht een vergunningverlenende overheid om te onderzoeken of een aanvraag al dan niet vermijdbare schade aan de natuur kan of zal veroorzaken, en wanneer dit zo is, de vergunning te weigeren of "redelijkerwijze voorwaarden opleggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen".

Deze natuurtoets is dan ook enkel relevant wanneer er een risico bestaat op het ontstaan van 'vermijdbare' schade aan natuurwaarden. 'Vermijdbare schade' gaat over schade die de exploitant kan vermijden door het aanpassen van zijn exploitatie of door het nemen van een

aantal voorzorgsmaatregelen binnen het perceel waarop de beoogde constructie betrekking heeft. 'Onvermijdbare schade' is deze die zich naar aanleiding van een bepaalde exploitatie op een bepaalde locatie hoe dan ook zal voordoen, welke aanpassingen men aan het project ook doet en welke maatregelen men ook neemt.

Met de verwerende partij moet worden vastgesteld dat de verzoekende partijen geenszins aannemelijk maken dat de aanvraag schade zou veroorzaken aan natuurwaarden, laat staan dat ze uiteen zetten dat er sprake zou zijn van vermijdbare schade aan natuurwaarden in de zin van artikel 16, §1 Natuurdecreet. De bijkomende uiteenzetting hieromtrent in de wederantwoordnota, kan niet in aanmerking worden genomen, aangezien de verzoekende partijen niet aantonen en ook niet valt niet in te zien, waarom het onmogelijk was om dit reeds in het verzoekschrift aan te voeren. Het is dan ook onontvankelijk.

Bovendien en verder ten overvloede kan worden verwezen naar het advies van Agentschap Natuur en Bos, waarin een uitspraak werd gedaan over de impact van het project op de natuur en waaruit blijkt dat de bestaande natuurwaarden niet worden geschaad. De verzoekende partijen stellen een eigen waarheid in de plaats (waarbij ze voorop stelt dat er schade zal zijn voor de zogenaamde openruimtecorridor en wild(tunnels)) maar zonder dit advies, noch de natuurimpactstudie, inhoudelijk te bespreken en te weerleggen. Wanneer de verzoekende partijen evenwel de juistheid van de feiten waarop de verwerende partij zich steunt, betwisten, dragen zij de bewijslast om aan te tonen waarom die gegevens niet correct zouden zijn, wat ze in het geheel nalaten.

4.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota voor het eerst stellen dat in de bestreden beslissing niet afdoende gemotiveerd werd waarom er geen vermijdbare schade zou zijn, omdat de verwerende partij niet zou kunnen volstaan met de verwijzing naar het advies van het Agentschap Natuur en Bos dat zich op zijn beurt baseert op de natuurstudie van de aanvrager. Het valt opnieuw niet in te zien, en de verzoekende partijen argumenteren ook niet, waarom het onmogelijk was om dit al in het verzoekschrift aan te voeren, zodat deze nieuwe wending aan het middel onontvankelijk is.

5.

Het middel wordt verworpen.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van NV ASPIRAVI is ontvankelijk.
2. De Raad verwerpt de vordering tot vernietiging.
3. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 825 euro, ten laste van de verzoekende partijen.
4. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 23 april 2019 door de tweede kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Margot DEPRAETERE

Hilde LIEVENS